

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Mojš

objednávateľ: Obec Mojš

IČO:

DIČ:

Štatutárny orgán:

spracovateľ:

Euro Dotácie, s. r. o.

Národná 23, 010 01 Žilina

IČO: 36 438 766

DIČ: 2022122520 IČ DPH: SK2022122520

Štatutárny orgán: Ing. Peter Sládek - predseda predstavenstva

Autorský kolektív:

vedúci kolektívu:

spracovatelia:

grafické spracovanie:

© Obec Mojš

OBSAH

<u>1</u>	<u>ÚVOD</u>	<u>7</u>
<u>2</u>	<u>ZÁKLADNÉ ÚDAJE</u>	<u>9</u>
2.1	CHARAKTERISTIKA	9
2.2	HISTÓRIA OBCE	9
2.3	ERB OBCE MOJŠ	11
<u>3</u>	<u>PRÍRODNÉ PODMIENKY.....</u>	<u>13</u>
3.1	VYMEDZENIE ÚZEMIA, POLOHA	13
3.2	GEOLOGICKÝ VÝVOJ A GEOLOGICKÁ STAVBA	14
3.3	GEOMORFOLOGICKÁ CHARAKTERISTIKA A RELIÉF.....	15
3.4	KLIMATICKÉ POMERY	15
3.5	HYDROLOGICKÉ POMERY.....	16
3.6	PÔDNE POMERY	16
3.7	RASTLINSTVO A ŽIVOČÍŠTVO.....	17
3.8	OCHRANA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA.....	19
3.9	KVALITA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA	20
<u>4</u>	<u>INFRAŠTRUKTÚRA OBCE</u>	<u>22</u>
4.1	DOPRAVNÁ INFRAŠTRUKTÚRA	22
4.2	TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	23
4.3	SOCIÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA	25
<u>5</u>	<u>OBYVATEĽSTVO.....</u>	<u>29</u>
5.1	DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ.....	29
5.2	POHLAVNÁ A VEKOVÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽSTVA.....	37
5.3	VZDELANOSTNÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽSTVA	37
5.4	ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽSTVA PODEA EKONOMICKEJ AKTIVITY	39
<u>6</u>	<u>HOSPODÁRSTVO.....</u>	<u>42</u>
6.1	PODNIKATEĽSKÉ SUBJEKTY V OBCI.....	43
<u>7</u>	<u>ANALÝZY SWOT.....</u>	<u>46</u>
7.1	INFRAŠTRUKTÚRA A ŽIVOTNÉ PROSTREDIE.....	47
7.2	ĽUDSKÉ ZDROJE	48
7.3	PODNIKATEĽSKÝ SEKTOR.....	49
7.4	KULTÚRA, ŠPORT A VOENÝ ČAS	50

8	<u>VÍZIA A STRATÉGIA ROZVOJA OBCE MOJŠ</u>	<u>51</u>
9	<u>STRATEGICKÉ DOKUMENTY</u>	<u>54</u>
9.1	NADREGIONÁLNE STRATEGICKÉ DOKUMENTY.....	54
9.2	NÁRODNÉ STRATEGICKÉ DOKUMENTY	57
9.3	NADNÁRODNÉ STRATEGICKÉ DOKUMENTY	61
10	<u>ZÁVER.....</u>	<u>63</u>

ZOZNAM TABULIEK

Tabuľka č. 1 - Charakteristika klimatických podmienok obce Mojš za obdobie pozorovanie 1961 - 1990	15
Tabuľka č. 2 - Klimatické ukazovatele v obci Mojš	16
Tabuľka č. 3 - Množstvo vypúšťaných emisií z najväčších zdrojov znečistenia ovzdušia (t/rok)	20
Tabuľka č. 4 - Spôsob vykurovania trvale obývaných bytov	24
Tabuľka č. 5 - Vybavenie trvale obývaných bytov	24
Tabuľka č. 6 - Vybavenie a rekreačné možnosti domácnosti	25
Tabuľka č. 7 - Občianska a technická infraštruktúra obce Mojš (20085)	26
Tabuľka č. 8 - Vývoj počtu obyvateľov v Obci Mojš v rokoch 1869 - 2001	29
Tabuľka č. 9 - Počet obyvateľov obce podľa pohlavia	31
Tabuľka č. 10 - Prirodzený pohyb obyvateľstva v obci Mojš (2005)	35
Tabuľka č. 11 - Migračný pohyb obyvateľstva v obci Mojš (2005)	35
Tabuľka č. 12 - Prehľad pohybu obyvateľstva v obci Mojš (2005)	35
Tabuľka č. 13 - Bývajúce obyvateľstvo podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania	38
Tabuľka č. 14 - Národnostná štruktúra obyvateľstva	38
Tabuľka č. 15 - Náboženská štruktúra obyvateľstva	39
Tabuľka č. 16 - Obyvateľstvo obce Mojš podľa stupňa ekonomickej aktivity	39
Tabuľka č. 17 - Podiel EAO obce Mojš v jednotlivých sektoroch hospodárstva	40
Tabuľka č. 18 - Bývajúce EAO obce podľa odvetvia hospodárstva	40
Tabuľka č. 19 - EAO obce Mojš odchádzajúce za prácou mimo bydliska	41
Tabuľka č. 20 - Podiel uchádzačov o zamestnanie	41
Tabuľka č. 21 - Úhrn hodnôt druhov pozemkov v obci Mojš	43
Tabuľka č. 22 - Prehľad počtu ekonomických subjektov v obci podľa OKEČ-u	44
Tabuľka č. 23 - Prehľad počtu ekonomických subjektov v obci Mojš podľa počtu zamestnancov	44
Tabuľka č. 24 - Prehľad počtu ekonomických subjektov v obci Mojš podľa právnej formy	45

ZOZNAM GRAFOV

Graf č. 1 -	Vývoj počtu obyvateľov v obci Mojš v rokoch 1869 - 2008	30
Graf č. 2 -	Vývoj počtu obyvateľov v obci Mojš podľa pohlavia v rokoch 2001 - 2005	33
Graf č. 3 -	Vývoj počtu obyvateľov v obci Mojš v rokoch 2001 - 2005	33
Graf č. 4 -	Využitie pôdy v obci Mojš	42
Graf č. 5 -	Prehľad ekonomických subjektov v obci podľa OKEČ-u	43

ZOZNAM OBRÁZKOV

Obrázok č. 1 -	Poloha obce Mojš	13
----------------	------------------	----

1 ÚVOD

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja je strednodobým programovacím dokumentom. Vypracováva sa ako podporný dokument pre stanovenie priorít a opatrení rozvoja regiónu na nasledujúcich niekoľko (spravidla 7-10) rokov. Je spracovaný na základe legislatívneho rámca stanoveného zákonom č. 351/2004 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 503/2001 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja, ktorý stanovuje "vypracovávať, schvaľovať, riadiť a pravidelne vyhodnocovať plnenie programu rozvoja obce, či inej územnej jednotky. Obsahuje analýzu hospodárskeho a sociálneho rozvoja regiónu, hlavné smery ich vývoja a ciele prvoradých potrieb v tejto oblasti.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Mojš sa delí na tri základné časti:

- **Analytická časť** (fyzickogeografická a humánnogeografická analýza, analýzy SWOT)
- **Strategická časť** (formulovanie vízie a strategických cieľov rozvoja obce)
- **Implementačná časť** (akčný plán s časovým harmonogramom a návrhom finančného a organizačného zabezpečenia)

Pre poznanie územia, pre ktoré sa Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja (ďalej len PHSR) vypracováva, je nevyhnutné poznať užšie a aj širšie vzťahy územia s jednotlivými zložkami krajiny a humánnej sféry a pochopiť zákonitosti ich rozšírenia. PHSR tak podáva základné charakteristiky týchto zložiek, na druhej strane sa však ich charakteristika nezužuje len na opis, ale v zmysle systémového prístupu je diferenciacia kvality jednotlivých zložiek v priestore a čase vysvetľovaná na základe väzieb s ostatnými zložkami krajiny.

Po analytickej časti nasleduje tzv. strategická (plánovacia) časť, ktorej podstata spočíva v regionálnom rozvoji (rozvoji územia), čiže popise procesu orientovaného na dosiahnutie určitého cieľa, ktorý závisí od hodnotových predstáv v priestore a čase. Jednou z najdôležitejších kapitol je SWOT analýza, ktorá sa následne využíva pri vypracovávaní rozvojových stratégií a špecifikácii rozvojových cieľov regionálneho rozvoja ako súčasť strategického plánovania a pri rozhodovacom procese. Princípom je jednoduchá, výstižná, vyčerpávajúca a objektívna charakteristika silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození ďalšieho rozvoja. Potom nasleduje vypracovanie konkrétnych rozvojových stratégií územia, pri ktorých sa vychádza z rôznych analytických a koncepčných štúdií a dokumentov obsiahnutých v záverečných kapitolách.

Rozvoj regiónov predstavuje dynamicky sa vyvíjajúci proces, ktorý so sebou prináša nevyhnutnosť riešenia viacerých závažných problémov. Regionálna a štrukturálna politika ponúkajú nielen návody, ale aj možnosti riešenia týchto problémov. Úspešnosť a efektivita však závisí od schopnosti implementácie jednotlivých nástrojov v podmienkach konkrétnych regiónov. To však predstavuje zložitý a neustále sa meniaci proces, ktorý si v prvom rade vyžaduje vysokú informovanosť obyvateľstva a schopnosť aktívne sa zapojiť do procesu implementácie rozvojových prvkov.

2 ZÁKLADNÉ ÚDAJE

2.1 CHARAKTERISTIKA

OBEC	Mojš
OKRES	Žilina
KRAJ	Žilinský samosprávny kraj
PRVÁ PÍSMENNÁ ZMIENKA	1419
CELKOVÁ VÝMERA	259,26 ha
POČET OBYVATEĽOV	489
HUSTOTA OBYVATEĽSTVA	189 obyvateľov na km²

2.2 HISTÓRIA OBCE

Územie obce Mojš bolo intenzívne osídľované už v prvých obdobiach praveku, a to hlavne v súvislosti s osídľovaním celej Žilinskej kotliny. Prvé doklady o prítomnosti človeka v oblasti pochádzajú zo staršej doby kamennej. V blízkom okolí sa našli kamenné jadrá, z ktorých sa vyrábali štiepané kamenné nástroje a pozostatky zvierat - kel mladého mamuta (vo Varín) a mamutí zub (v Gbeľanoch).

Priaznivejšie podmienky pre intenzívnejšie využívanie krajiny sa na severe Slovenska vytvorili po ľadovcoch. V mladšej dobe kamennej (neolit, okolo 5 000 rokov pred n. l.) sa tu trvalejšie usadili roľnícko-pastierske spoločnosti, konkrétne ľud kanelovanej kultúry. Na jeho prítomnosť poukazujú nálezy v blízkych obciach: Belej, Gbeľanoch a Varíne. Najstarším nájdeným kovovým predmetom je medený čakán zo Strečna. Našiel sa pri stavbe cesty k mohyle francúzskych partizánov na vrchu Zvonica. Patrí do neskorej doby kamennej, keď sa popri brúsených kamenných sekerách objavujú aj prvé výrobky z medi (sekery, čakany, klinky, rôzne špirály a iné ozdoby). Tieto nálezy sú dokladom prvých zásahov človeka do tunajšej prírody. Išlo predovšetkým o vyrúbavanie lesov, stavenie prvých obydlí a zúrodňovanie pôdy.

V strednej a mladšej dobe bronzovej (1 500 – 1 000 pred n. l.) bolo toto územie osídlené už súvislejšie, a to ľudom lužickej kultúry, ktorá bola súčasťou kultúr s popolnicovými pohrebiskami, žiarovými hrobmi. Osady lužického ľudu sa našli v blízkych obciach Varín, Gbeľany, Krasňany, Lysica a Teplička. Okrem sídlisk sa našli aj popolnicové pohrebiská. V neskorej dobe bronzovej (1 000 – 700 pred n. l.) vznikali hradiská, na ktorých sa sústreďovala remeselná výroba a už aj výmenný obchod. Prítomnosť ľudu lužickej kultúry bola dokázaná aj v staršej dobe železnej (800 – 400 pred n. l.), a to prostredníctvom nálezov tzv. halštatskej keramiky. Išlo zrejme o sídliská menšieho rozsahu a dvorcového charakteru.

Hustota osídlenia tejto oblasti postupne narastala v mladšej dobe železnej (tzv. laténska doba). Vtedy tu sídlil ľud púchovskej kultúry (2 st. pred n. l. – 4 st. n. l.), ktorý prebral od Keltov dokonalé spracovanie železa, bronz, striebro a zlato. Tento ľud vyrábala už na hrnčiarskom kruhu jemnú laténsku keramiky fľašovitých tvarov. Takisto razil strieborné a zlaté mince a pestoval jačmeň, proso, hrach, bôb a ľan a choval dobytok.

Predpokladá sa, že na prelome letopočtov sa horstvo Malej Fatry využívalo na chov dobytká a cez horské sedlá viedli obchodné cesty, smerujúce z Oravy na Považie. Ešte v 1. a 2. st. n. l. obchodoval ľud púchovskej kultúry s Rímskou ríšou. Púchovská kultúra však zanikla koncom 2. stor. po Kr., v období tzv. markomanských vojen.

Ako sa už bolo spomenuté, slovanské obyvateľstvo tvorilo základnú zložku aj pri formovaní neskorších stredovekých dedín, hradov a hradných panstiev. Na základe týchto nálezov možno posunúť prítomnosť tunajšieho osídlenia už najmenej na rozhranie 12.-13. storočia.

V tom období už existujú písomné zmienky (nepriamo v roku 1358, písomne až z roku 1419) o obci Majusfalva (Mojsfalva) patriaca rodu Moyšovcov, pochádzajúcemu z Pruského Sliezka.

V roku 1574 sa podľa dikálenho súpisu v Mojši nachádzali dve kúrie, čo potvrdzuje domienku kuriálneho osídlenia. Kurialisti sa vyvinuli z hradných jobagiónov, ktorým hradný panovník daroval menší majetok. Žili z výnosov vlastnej práce, niektorí mali jedného až troch podaných. Formálne mali práva ako šľachtici.

Obec Mojš sa až do roku 1926 písala Moyš, tak ako sa písal aj jej zakladateľ, o čom svedčí aj obecná pečiatka. Toto meno bolo pozmenené až za prvej Československej republiky vládou.

Obyvateľstvo obce sa zaoberalo hlavne poľnohospodárskou činnosťou. Početnosťou obyvateľov predstavoval Mojš stredné obce. Podľa historických prameňov mala obec v roku 1869 250 obyvateľov no v roku 1899 už 320 obyvateľov. V roku 1900 bol zaznamenaný výrazný pokles, kedy podľa sčítania žilo v obci len 254 občanov, z toho 113 mužov a 141 žien. V tom istom roku bolo zdokumentovaných 39 domov (12 kamenných alebo tehlových a 27 drevených).

V medzivojnovom období sa spôsob života výrazne nemenil. Zaujímavé sú výsledky z celoštátnych volieb v roku 1923, kedy bolo v Mojši odovzdaných 178 platných volebných lístkov. Výraznou väčšinou (až 165 hlasov) zvíťazila HSEŠ. Počet obyvateľov začal mierne narastať a v roku 1930 už mal Mojš 406 obyvateľov.

Počas druhej svetovej vojny utkvel pamätníkom 24. november 1944, kedy len 200 metrov od obce havaroval americký bombardér Liberator „Hot Pant“.

Povojnové obdobie bolo pre obec Mojš charakteristické rýchlou obnovou a prudkým rastom obyvateľstva, ktoré sa zastavilo až v osemdesiatych rokoch minulého storočia. Kým v roku 1950 bolo na území evidovaných 465 obyvateľov tak v roku 1980 to bolo až 679. V roku 1991 bol zaznamenaný pokles na 524 obyvateľov a v roku 2001 na 474 obyvateľov. Zvýšenie počtu obyvateľov je vidno na poslednom štatistickom zisťovaní z roku 2008, ktoré potvrdzuje, že v obci Mojš žilo 489 obyvateľov.

Rovnako tak sa výrazne zmenila veková štruktúra, čo sa najviac prejavilo na poklese podielu produktívneho obyvateľstva z 34 % v roku 1970 na 16,1 v roku 2001.

2.3 ERB OBCE MOJŠ

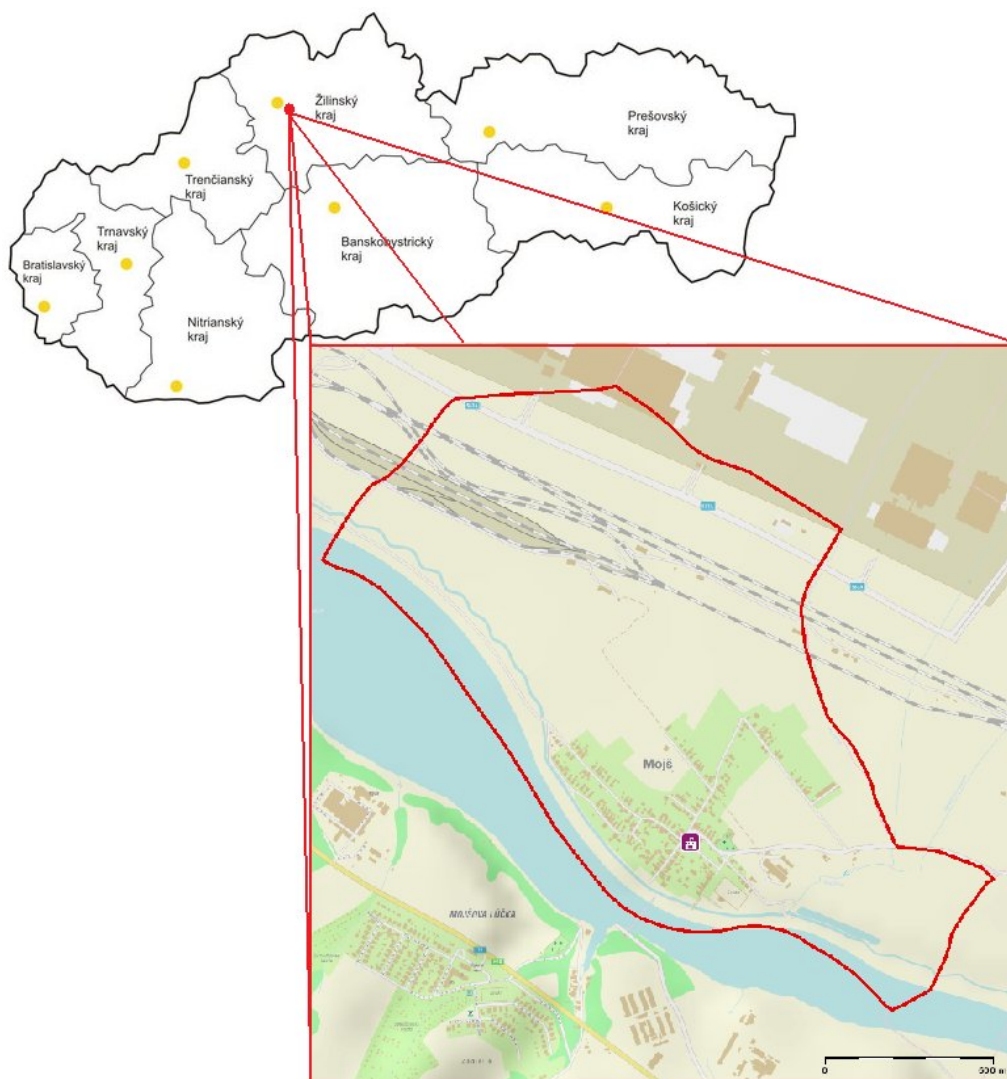

Erb obce je tvorený červeným kvetom na zelenej stonke s lístkami na striebornom podklade.

3 PRÍRODNÉ PODMIENKY

3.1 VYMEDZENIE ÚZEMIA, POLOHA

Obrázok č. 1 - Poloha obce Mojš

Obec Mojš má pozdĺžny tvar v smere severovýchod. Najväčšiu dĺžku dosahuje v smere severozápad – juhovýchod (2 711 m). Najväčšia šírka obce je v smere severovýchod – juhozápad (1 435 m).

Výška stredu obce 345 m n. m.. Najvyšším bodom obce je umelo vybudovaný priehradný múr.

V podmienkach Slovenska veľký význam zohráva **poloha v rámci veľkých prírodných celkov**. Obzvlášť výrazne sa to prejavuje v regiónoch nachádzajúcich sa v blízkosti týchto veľkých prírodných celkov, ktoré ovplyvňujú svoje okolie. V prípade obce Mojš je z tohto hľadiska dôležitá poloha v podhorí severných svahov Krivánskej Malej Fatry, ktorá tvorí prirodzenú bariéru a výrazne tak ovplyvňuje chod denných a ročných teplôt, zrážok, slnečnej radiácie, rytmiky života fauny a flóry atď. S prihliadnutím na geomorfologické členenie Slovenska (Lukniš, Mazúr 1980) sa obec nachádza v Alpsko-Himalájskej sústave, podsústave Karpaty, provincii Západné Karpaty, na rozhraní subprovincii Vnútornej a Vonkajšej Západné Karpaty, vo Fatransko-tatranskej oblasti a oblasti Stredných Beskýd. Tvoria ho celky Malá Fatra, Žilinská kotlina a Kysucká vrchovina.

Zo socioekonomického hľadiska je významná **poloha vzhľadom na väčšie administratívne centrá**. Z pohľadu administratívneho členenia možno obec Mojš zaradiť pod spádovú oblasť Žilina (žilinský okres, Žilinský samosprávny kraj). Od dvoch najväčších centier SR (Bratislava, Košice), je obec od svojich hraníc vzdialená vzdušnou čiarou 164 km, resp. 172 km. Na nižšej administratívnej úrovni (samosprávnych celkov) priamo susedí so sídlom samosprávneho kraja – Žilinou.

Nemenej dôležitá je **poloha obce vzhľadom na dopravné koridory a bariéry**. Dopravnú os obce je tvorená dvomi cestami tretej triedy (011070 – spojnice s Varínom, 011081 – spojnice so štátnou cestou č. 583 Žiliny do Párnice). Z tranzitného hľadiska je však významná štátna cesta E50, ktorá prechádza po náprotivnom brehu Váhu.

Najvýznamnejšia železničná trať celoštátneho významu spájajúca Bratislavu, Žilinu a Košice prechádza severným okrajom obce. Najbližšie stanice sú však v obciach Varín a Teplička nad Váhom. Trať je dvojkofajová a v celom úseku elektrifikovaná

3.2 GEOLOGICKÝ VÝVOJ A GEOLOGICKÁ STAVBA

Z geologického hľadiska je obec Mojš tvorená paleogénnou vnútrokarpackou panvou, ktorá sa skladá predovšetkým z pieskovcov a vápnitých ílovcov.

Z geochemického hľadiska sa v území nachádzajú dva typy hornín: pieskovce a ílovce.

Pomerne strohá skladba geologického podkladu je vo vzájomnej interakcii s neotektonickou stavbou, pre ktorú je v obci charakteristická malá výšková rozdielnosť.

Podľa inžiniersko-geologickej rajonizácie vypracovanej na základe genézy a litologickej povahy hornín, zaradíme územie obce Mojš k rajónu predkvartérnych hornín (rajón ílovcovo-vápenatých hornín, rajón vápencovo-dolomitických hornín, rajón flyšoidných hornín, rajón spevnených sedimentov v celku, rajón pieskovcovo-zlepencových hornín a rajón magmatických intruzívnych hornín). Vyčlenené územné celky rajonizácie umožňujú na danej úrovni podrobnosti stanoviť vhodnosť horninového prostredia z hľadiska rôznych spôsobov hospodárskeho využívania územia.

3.3 GEOMORFOLOGICKÁ CHARAKTERISTIKA A RELIÉF

Geomorfologická situácia obce Mojš je pomerne strohá. Obec sa nachádza časti geomorfologického celku: Žilinská kotlina. Z morfografického hľadiska sa tu nachádza iba jeden typ reliéfu a to rovina. Nadmorská výška obce osciluje okolo 345 m.n.m.

Z morfoštruktúrneho hľadiska Žilinská kotlina predstavuje negatívnu morfoštruktúru. Zo súčasných geomorfologických procesov v obci najviac prebieha riečna erózia, na jednej strane, ale aj akumulácia na strane druhej. Výrazne k degradácii územia prispieva veterná erózia. V súčasnosti je veľmi aktívnym činiteľom, ktorý pretvára reliéf, človek. Práve ľudskou činnosťou vznikli rôzne poruchy. Najviac ich bolo možné pozorovať pri planácii reliéfu v súvislosti s výstavbou automobilového závodu KIA+, pri Tepličke nad Váhom, alebo premenu riečnej krajiny pri výstavbe Vodného diela Žilina.

3.4 KLIMATICKÉ POMERY

Klimatické pomery obce Mojš sú do značnej miery ovplyvnené jej polohou a nadmorskou výškou. Na zaradenie danej oblasti do klimatických pásiem, regiónov, resp. ich charakteristiky existuje vo svete viacero klasifikácií. Na kontinentálnej úrovni leží Slovenská republika v miernom pásme, v atlanticko-kontinentálnej oblasti. To znamená, že je ovplyvňovaná vzdušnými hmotami z oblasti Atlantického oceánu (prípadne jeho okrajových morí), ale aj vzdušnými hmotami z kontinentálnej časti Eurázie. Keďže na Slovensku prevládajú severozápadné vetry, nachádza sa na podhorí náveternej strane horského masívu Malej Fatry. Dôsledkom je hlavne zvýšený príjem zrážok. Ako bolo spomínané vyššie, existuje niekoľko klasifikácií zaradenia regiónov do klimatických oblastí. V bývalom Československu, a v súčasnosti aj na Slovensku bolo vyčlenených niekoľko klimatických oblastí s rôznymi klimatickými charakteristikami. Z nich na územie obce zasahujú oblasti uvádzané aj s príslušnou charakteristikou v tabuľke.

Tabuľka č. 1 - Charakteristika klimatických podmienok obce Mojš za obdobie pozorovanie 1961 - 1990

OKRSOK	CHARAKTERISTIKA OKRSKU	Klimatické znaky
M5	mierne teplý, vlhký, s chladnou až studenou zimou, dolinový/kotlinový	január ≤ -3 °C, júl ≥ 16 °C, menej ako 50 letných dní v roku

Zdroj: Atlas krajiny Slovenskej republiky 2002

Priemerná ročná teplota vzduchu v obci Mojš sa pohybuje na úrovni 8 °C. Priemerná teplota vzduchu najchladnejšieho mesiaca v roku, čiže v januári je -3 °C. Naopak priemerná teplota vzduchu najteplejšieho mesiaca (júla) je 17 °C.

Priemerný ročný úhrn zrážok sa pohybuje od 800 do 1 200 mm za rok.

Všetky spracované klimatické ukazovatele sa vzťahujú na obdobie pozorovaní z rokov 1961 – 1990. Preto sa v dnešnom období môžu niektoré uvádzané charakteristiky mierne

odchyľovať, vzhľadom na to, že v poslednom období badáme miernu zmenu klímy. Hlavne v počte a intenzite privalových dažďov a búrok.

Tabuľka č. 2 - Klimatické ukazovatele v obci Mojš

Klimatické ukazovatele	hodnota
priemerná ročná teplota	8°C
priemerná teplota v januári	-3°C
priemerná teplota v júli	17°C
ročný úhrn zrážok	800 – 1 200 mm
počet dní so snehovou pokrývkou	60 – 80

Zdroj: Atlas krajiny Slovenskej republiky 2002

3.5 HYDROLOGICKÉ POMERY

Územie obce Mojš, tak ako väčšina Slovenska, patrí do úmoria Čierneho mora. Do Čierneho mora je odvodňované prostredníctvom riek Váh a Dunaj. Najvýznamnejším vodným tokom je v obci Váh (konkrétne Vodné dielo Žilina), ktorý tvorí prirodzenú hranicu obce na juhu. V stanici Mojš dosahuje priemerný prietok 35,6 metrov kubických za sekundu. Tento stav je však ovplyvňovaný Vodným dielom Žilina..

Podľa typu režimu odtoku má Váh, a tak isto aj obec Mojš daždovo-snehovo režim odtoku. To znamená, že najvyššie vodné stavy majú vodné toky v marci až apríli až máji, kedy sú početné prehánky a navyše sa v okolitých horách sa začína topiť sneh. Naopak najnižšie vodné stavy dosahujú rieky v januári a februári (kedy je voda v povodí viazaná vo forme snehu a ľadu), resp. v septembri až októbri, kedy sa v povodí nenachádza ešte toľko zásob vody.

Údaje boli spracované na základe radu hydrologických pozorovaní z obdobia rokov 1931 – 1980.

V súčasnosti výrazne ovplyvňuje hydrologické ale aj mikroklimatické pomery na Váhu Vodné dielo Žilina. Vodné dielo Žilina bolo vybudované za účelom povodňovej ochrany, výroby elektrickej energie a rekreačnej činnosti. Nápuštný objekt sa nachádza pri ústí Varínky. Dĺžka vodnej nádrže je 7,1 km a šírka až 600m. Objem nádrže predstavuje 18,15 mil. m³. Výška hrádze je 15 m a šírka koruny hrádze 6 m. Vodná elektrárň nachádzajúca sa v rámci diela je vybavená dvomi Kaplanovými turbínami, každá s hlnosťou 150 m³.s⁻¹. Inštalovaný výkon turbín je 2x36 MW. Vodná elektrárň bola uvedená do prevádzky v rokoch 1997 – 1998. Priemerná ročná dodávka elektrárne za roky 1998 – 2000 bola 156 GWh/r.

3.6 PÔDNE POMERY

Pôda je samostatný prírodno-historický útvar, vzniknutý premenou vrchnej časti litosféry, pôsobením organizmov na horniny za účasti vzduchu, vody a slnečnej energie.

Charakteristiku pôd v obci Mojš možno brať z rôznych hľadísk. Podľa zrnitosti sa v obci prevažne nachádza hlinito-piesčité a piesčito-hlinité pôdy. Podľa obsahu skeletu sa tu nachádzajú viaceré typy pôd (neskeletnaté a mierne skeletnaté). Na pestovanie poľnohospodárskych plodín sú najvhodnejšie tzv. stredne ťažké pôdy (hlinité) s nízkym zastúpením skeletu. Na úrodnosť pôd má vplyv aj podiel humusu v pôde. Z tohto hľadiska patrí územie obce Mojš skôr k podpriemerným oblastiam. Obsah humusu v poľnohospodárskej pôde sa tu pohybuje maximálne do 2,2%, čo je pomerne málo. Avšak miestami sa nájdu polohy (oblasti nív a terás vodných tokov) aj s percentuálnym podielom vyšším ako 2,3%. Geologická a geomorfologická stavba, ako aj rastlinná pokrývka a činnosť človeka má úzku náväznosť na priestorové rozšírenie pôdných druhov a pôdných typov. V obci môžeme nájsť viaceré pôdne druhy, typy a variety (prevažne človekom upravovaných a obhospodarovaných pôd – tzv. kultizemí). Na nivách riek sa nachádzajú fluvizeme. V zamokrených oblastiach s permanentne podmáčanou pôdou sa miestami nachádzajú pseudogleje.

Vzhľadom na podložie a obhospodarovanie je pôdna reakcia prevažne neutrálna až mierne zásaditá (v oblasti vodných tokov) s pH 7 – 7,8. Vzhľadom na povahu pôd v obci je ich retenčná schopnosť (schopnosť zadržiavať vodu) relatívne nízka, miestami stredná s pomerne dobrou priepustnosťou.

3.7 RASTLINSTVO A ŽIVOČÍŠTVO

Rastlinstvo

V rámci fyto geografického členenia Sveta sa nachádza Slovenská republika v Holarktickej oblasti, Eurosibírskej podoblasti a v jej stredoeurópskej provincii. Samotná obec sa na základe fyto geografického členenia SR rozprestiera v bukovvej zóne v oblasti rastlinstva na kryštalicko-druho horných horninách.

Stav reálnej vegetácie je v celej obci do veľkej miery ovplyvnený ľudskou činnosťou. Z pôvodných rastlinných spoločenstiev sa zachovali miestami len zvyšky, alebo boli nahradené lúkami, pasienkami, poliami a zástavbou. Stav vegetácie, ktorá by sa v budúcnosti vytvorila na danom území, keby človek prestal svojou činnosťou ovplyvňovať vegetačný kryt, predstavuje potenciálna prirodzená vegetácia (jaseňovo-breštové-dubové lesy).

Jaseňovo-breštovo-dubové lesy v povodiach veľkých riek (tvrdé lužné lesy)

Patria sem vlhkomilné lesné spoločenstvá rastúce na aluviálnych náplavach popri väčších vodných tokoch, alebo v blízkosti prirodzených vodných nádrží. Viasu sa na vyššie položené miesta popri riekach na relatívne suchšie miesta riečnych nív, zhruba do výšky 300 m n. m. Sú ovplyvňované periodickými záplavami a kolísajúcou hladinou podzemnej vody. Ležia na rôznych vývojových štádiách pôd, od nevyvinutých pôd po hnedozeme až černoze. Zástupcovia drevín: dub letný (*Quercus robur*), brešt hrabolistý (*Ulmus minor*), jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*), javor poľný (*Acer campestre*). Kroviny sú zastúpené svibom krvavým (*Svida sanguinea*), vtáci zob obyčajný

(*Ligustum vulgare*), bršlen európsky (*Euonymus europaea*), lieska obyčajná (*Corylus avellana*) a iné. Z bylín sú zastúpené ostrica ostrá (*Carex acutiformis*), ostrica pobrežná (*Carex riparia*).

Živočíšstvo

V rámci globálneho zoogeografického členenia terestrickej (suchozemskej) oblastí výskytu živočíchov sa nachádza Slovenská republika v oblasti Paleoarktis v Eurosibírskej podoblasti. V rámci limnického (vodného) biocyklu je to opäť oblasť Paleoarktis, ale už Euromediteránna podoblasť, Pontokaspická provincia a severopontický úsek. V regionálnom (celoslovenskom) meradle zaradíme územie obce v terestrickom biocykle do provincie listnatých lesov, podkarpatského úseku a provincie stredoeurópskych pohorí, podprovincie karpatských pohorí a západokarpatského úseku. V rámci limnického biocyklu patrí obec do pontokaspickej provincie, stredoslovenskej časti podunajského okresu (povodie Varínky a Váhu).

V súčasnosti, pri pozmenenej a človekom využívannej krajine sa danému stavu chtiac-nechtiac prispôbuje aj živočíšstvo danej lokality. V obci Mojš sa nachádzajú nasledujúce nižšie vymenované živočíšne spoločenstvá. Tieto sú do istej miery charakterizované už svojim názvom, preto sa nebudeme zaoberať ich charakteristikou, ale iba vymenujeme niektoré typické druhy živočíchov v nich žijúcich.

Živočíšne spoločenstvo poľí a lúk

jarabica poľná (*Perdix perdix*), bažant poľovný (*Phasianus colchicus*), drop malý (*Otis tetrax*), zajac poľný (*Lepus europaeus*), syseľ obyčajný (*Citellus citellus*), tchor stepný (*Putorius eversmanni*), myšiarka močiarna (*Asio flammeus*), chrapkáč poľný (*Crex crex*).

Živočíšne spoločenstvo ľudských sídlisk

myš domová (*Mus musculus*), potkan obyčajný (*Rattus norvegicus*), vrabec domový (*Paser domesticus*), drozd čierny (*Turdus merula*), plamienka driemavá (*Tyto alba*), sýkorka veľká (*Parus major*) atď.

Živočíšne spoločenstvo brehov vôd

kunec obyčajný (*Bombina bombina*), skokan zelený (*Rana esculenta*), užovka obyčajná (*Natrix natrix*), potáпка chochlatá (*Podiceps ruficollis*), kačica divá (*Anas platyrhynchos*), vydra riečna (*Lutra lutra*).

Živočíšne spoločenstvá potokov a riek

pstruh potočný (*Salmo trutta morpha phario*), lipen obyčajný (*Thymallus thymallus*), hlaváč obyčajný (*Cottus gobio*).

3.8 OCHRANA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Ochranu prírody chápeme ako komplex spoločenských opatrení zameraných na zveľadenie, obnovu, rozumné využívanie a ochranu prírodných zdrojov, a to v súlade s narastajúcimi materiálnymi a kultúrnymi potrebami spoločnosti. Na území obce Mojš sa nenachádzajú žiadne chránené regióny. V blízkosti obce sa však nachádzajú:

NP Malá Fatra – veľkoplošné chránené územie Malá Fatra bolo vyhlásené za chránenú krajinnú oblasť už v roku 1967. V roku 1988 bol na tomto území zriadený národný park (*nariadením vlády SSR č. 24/1988 Zb. o Národnom parku Malá Fatra* zo dňa 18. Januára 1988 (s účinnosťou od 1. apríla 1988)), ktorý patrí k najcennejším krajinným celkom Slovenska vďaka svojej prírode, zachovanými spoločenstvami s množstvom chránených vzácných i reliktných druhov organizmov, z ktorých niektoré tu majú západnú hranicu svojho rozšírenia v Karpatoch. Rozloha vlastného územia je 22 630 ha, na výmere 23 262 ha ho obklopuje ochranné pásmo. Zachovali sa tu prirodzené ekosystémy s veľkou rozmanitosťou rastlinných a živočíšnych spoločenstiev typických pre Západné Karpaty. Územie je pomerne bohaté na vodné pramene a menšie vyvieracky. Celkovo na území žije 188 chránených druhov, z ktorých sú charakteristické a najznámejšie veľké predátori medveď hnedý, vlk obyčajný, rys ostrovid a mačka divá. Z dravcov sú to orol skalný. Jastrab veľký a včelár lesný.

NPR Krivé - Nachádza sa v Krivánskej Malej Fatre v katastri obce Nezbudská Lúčka na pravom brehu Váhu v bezprostrednej blízkosti Domašínskeho meandra. Výmera chráneného územia je 203,72 ha. Rezervácia bola zriadená Úpravou Ministerstva kultúry SSR č. 9145/1979-OP z 30. 11. 1979. Predmetom ochrany sú súbory spoločenstiev skalných sutín a rôznorodých lesných porastov s prirodzeným drevinovým zložením na kryštaliniku Malej Fatry pre vedecko-výskumné a študijné ciele.

NPR Suchý – jeho rozloha je 429,42 ha. Rezervácia bola zriadená Úpravou Ministerstva kultúry SSR č. 9144/1979-OP z 30.11.1979. Nachádza sa v katastri obcí Krasňany a Nezbudská Lúčka. Predmetom ochrany je vzácny súbor lesných a kosodrevinových spoločenstiev na rozmanitom horninovom podklade, miestami s porastmi pralesovitého rázu, väčšinou so zachovalou hornou hranicou lesa s výraznými geomorfologickými formami.

NPR Starý hrad – bol za chránené územie vyhlásený v roku 1967, s novelizáciou v roku 1988 (Výnos Ministerstva kultúry SSR č. 1160/1988-32 z 30.6.1988). Predmetom ochrany je zachovalý súvislý porast dubových spoločenstiev (spoločenstvo kyslých dubových bučín) reliktného rázu na severnej hranici svojho rozšírenia. Blízkosť zručánin kultúrnej pamiatky Starého hradu zvýrazňuje hodnotu tohto chráneného územia. Nachádza sa v katastrálnom území obce Nezbudská Lúčka.

NPR Tiesňavy – národnou prírodnou rezerváciou sa stali v roku 1967, s novelizáciou v roku 1986 (Úprava Ministerstva kultúry SSR č. 465/1986-32 z 31.1.1986). Rozloha tejto rezervácie je 442,51 ha. Nachádza sa na území NP Malá Fatra, v katastroch obcí Belá a Terchová. Zaberá Boboty, Tiesňavy a Sokolie. Je to kaňon s pôsobivými skalnými útvarmi v prielome potoka Vrátnanka. Mnohé z nich svojim tvarom pripomínajú ľudské postavy (Mních, Plačúca Anička) alebo rozličné predmety a zvieratá (Jánošíková posteľ a stolička, Drak, Ťava, Krokodíl). Okrem nich sa chránia aj jedinečné spoločenstvá rastlín a živočíchov s mnohými endemickými a reliktnými druhmi. Je tu napr. najnižší výskyt kosodreviny v NP Malá Fatra, a to v Obsívanke, v nadmorskej výške 640 m n. m.

NPR Veľká Bránica – má rozlohu 332,09 ha, za chránené územie bola vyhlásená v roku 1967, novelizovaná v roku 1988 výnosom Ministerstva kultúry SSR č. 1160/1988-32 z

30.6.1988. Chránia sa v nej pôvodné rastlinné spoločenstvá - zachovalý komplex bučín na vápnitých horninách je ukážkou pôvodných lesov, ktoré siahali až na hornú hranicu lesa. Napriek tomu, že je pásmo kosodreviny a smreka umelo odstránené, sú lesy rezervácie cennou ukážkou zachovalej štruktúry lesov. Nachádza sa v katastroch obcí Belá a Terchová.

Vo všetkých NPR je obmedzený pohyb turistov len na značené turistické chodníky a je zakázané zbieranie prírodnín. V ochrannom pásme NP Malá Fatra, teda v oblasti Kysuckých vrchov je pohyb turistov neobmedzený.

PP Krasniarsky Luh – za prírodnú pamiatku bol vyhlásený v roku 1989 a to uznesením plenárneho zasadania ONV v Žiline č. 3/1989 z 20.4.1989. Má rozlohu 15,21 ha a nachádza sa v k. ú. obce Krasňany. Chráni zachovalé brehové porasty toku Varínky v ochrannom pásme Národného parku Malá Fatra, ktoré sú dôležité z hľadiska vedecko-výskumného, krajínovotvorného, vodoochranného, breho ochranného, ekologického a náučného.

CHA Hate – toto územie bolo vyhlásené za chránený areál v roku 2000, a to všeobecne záväznou vyhláškou KÚ v Žiline č.3/2000 z 24.10.2000. Má rozlohu 0, 5793 ha a nachádza sa v katastri obce Terchová. Zabezpečuje ochranu najzachovalejších prirodzených močiarnych spoločenstiev na severnom úpätí Malej Fatry.

Okrem toho špeciálne rozlišujeme nadregionálny biokoridor: rieka Váh (hydričný biokoridor).

3.9 KVALITA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Kvalita životného prostredia je daná spôsobom využitia územia, ktoré má antropogénny charakter. Na znečisťovaní životného prostredia regiónu sa podieľa priemyselná činnosť, poľnohospodárstvo, doprava, ukladanie odpadov a osídlenie.

Na stav ovzdušia vplyvajú rôzne zdroje znečistenia v samotnej obci, automobilová doprava a tiež prenos emisií zo vzdialených zdrojov. Podľa Slovenského hydrometeorologického ústavu sú hlavne v Žilinskej kotline nevhodné rozptylové podmienky emisií. Jedná sa hlavne o početné stavy bezvetria a malých rýchlostí vetra do 2 m/s. Slabé prevetrávanie je okrem toho znásobované častými inverznými stavmi atmosféry, ktoré zabraňujú rozptylu emisií škodlivých látok vo vyšších vrstvách atmosféry. Tie sa potom koncentrujú v prízemnej vrstve ovzdušia. To spôsobuje početné inverzie, ktoré sa vyskytujú hlavne na jeseň a v zime, a to vo večerných a nočných hodinách. V bezprostrednom okolí obce patrí k najväčším znečisťovateľom ovzdušia firma DOLVAP Varín, ale aj neďaleké podniky v meste Žilina ako Žilinská teplárenská, Aquachemia s.r.o., či VAS, s.r.o. Množstvo emisií, ktoré vypúšťajú tieto podniky sa uvádza v štúdií *Automobilový závod Žilina – zámer, v časti Základné informácie o stave životného prostredia*, a sú to:

Tabuľka č. 3 - Množstvo vypúšťaných emisií z najväčších zdrojov znečistenia ovzdušia (t/rok)

Zdroj znečistenia	TZL	SO ₂	NO _x	CO	VOC	NH ₃	TTC	CHX
Žilinská teplárenská	184,25	1911,92	701,79	145,69	12,62	-	-	-
Aquachemia	0,40	33,29	318,88	0,84	0,03	0,84	3,4	0,77
VAS, s.r.o.	0,29	0,11	6,39	2,14	0,27	-	-	-
DOLVAP Varín	193,51	11,41	17,26	4906,13	0,01	-	-	-

TZL - tuhé znečisťujúce látky, VOC - prchavé organické látky, TTC - trichlóretylén, CHX - cyklohexán

Zdroj: http://www.zilina.sk/dokumenty/Ostatne_20060224115110.doc

Na kvalitu povrchových vôd vplývajú hlavne priemysel a poľnohospodárstvo. Najväčšími znečisťovateľmi sú priemyselné podniky, vodárenské spoločnosti (čistiarne odpadových vôd) a samotné sídla, ktoré nemajú vybudovanú kanalizáciu a tak vypúšťajú odpadové vody priamo do vodných tokov. K plošnému znečisteniu prispieva najmä poľnohospodárska výroba. V poslednom období sa zlepšila kvalita vody, a to hlavne najmä v rieke Váh. Stále to ale nepredstavuje optimálny stav. Čo sa týka kvality podzemnej vody, tá sa dlhodobo sleduje a to v súvislosti s využívanými zdrojmi. Ako sa uvádza v spomenutej štúdii, problémy s využívaním vodných zdrojov sa vyskytovali hlavne v minulosti, a to v dôsledku zvýšených koncentrácií dusičnanov, ktorých pôvodom bola intenzívna poľnohospodárska činnosť a nakladanie so splaškovými odpadovými vodami. Na začiatku 90-tych rokov dosahovali hodnoty obsahu dusičnanov limit pre pitnú vodu (50 mg/l). Útlm poľnohospodárskej výroby znamenal postupné znižovanie koncentrácií znečisťujúcich látok.

Z hľadiska kontaminácie podzemných vôd ťažkými kovmi a ukazovateľmi organického znečistenia, neboli zistené nadpriemerné hodnoty.

Na znečisťovaní pôd v skúmanom regióne sa podieľa predovšetkým rastlinná výroba a to cez používanie hnojív a rôznych ochranných chemických prostriedkov (herbicídy, insekticídy a pod.), ktorá zaťažuje pôdny pokryv, vegetáciu a podzemné vody. Posledné obdobie je však charakterizované znižovaním dávok chemikálií h do pôdy.

Čo sa týka hlukového zaťaženia, zdrojom hluku je v záujmovom území hlavne automobilová a železničná doprava. Súčasná úroveň hlukovej záťaže nebola zisťovaná priamym meraním. Prekročenie paltných limitov podľa nariadenia vlády SR č. 40/2002 Z.z. o ochrane zdravia pred hlukom a vibráciami v hodnotách 60 dB pre deň a 50 dB pre noc by nemali byť prekročené.

Celkovo však možno konštatovať, že obec Mojš nepatrí medzi výrazne environmentálne zaťažené územie. Najväčšiu záťaž predstavuje VAS, s.r.o. ktorý okrem vypúšťania škodlivých emisií zamoruje prostredie nepríjemným zápachom.

4 INFRAŠTRUKTÚRA OBCE

4.1 DOPRAVNÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Dopravná infraštruktúra obce je silne poznamenaná jeho geografickou polohou, prírodnými limitmi a bariérami. Okrajom územia prechádza multimodálny koridor Va, spájajúci Bratislavu – Žilinu – Košice – Užhorod. Tento tvorí významnú komunikačnú líniu a vedie ním hlavný cestný a železničný ťah spájajúci Žilinskú kotlinu s ostatnými regiónmi. Nie priamo, ale v relatívnej blízkosti obce sa nachádza ďalší multimodálny koridor VI s trasou Gdaňsk – Warzsava – Katowice – Žilina, ktorý má tak isto vplyv na pohyb osôb a tovaru aj v obci Mojš.

Celkovo sa v obci nachádza cca 2,99 km ciest druhej, tretej a vyšších tried, čo predstavuje hustotu asi 1,15 km/km². Táto skutočnosť je spôsobená zastavanosťou územia a cestným napojením na komunikácie vyššieho významu. Je to o výrazne viac ako celoslovenský priemer (0,878 km/km²). V obci sa nenachádza žiadny úsek cesty prvej ani druhej triedy. Dopravne najvýznamnejšie je napojenie na úsek štátnej cesty č. 583, zabezpečujúci dopravné spojenie Žilina – Terchová – Párnica. Na tejto ceste aj v dôsledku výstavby a prevádzky automobilky KIA prejde v ročnom priemere denne okolo 11 000 až takmer 20 000 vozidiel.

Hromadnú dopravu osôb na území obce zabezpečuje SAD Žilina a.s., formou prímestskej dopravy. V obci sa nachádzajú iba dve obsluhované autobusové zastávky. Dopravné spojenie so Žilinou je počas pracovného dňa zabezpečené 10x počas sviatkov a víkendu len 3x. Aj z tohto dôvodu je miestnym obyvateľstvom časté využívanie MHD prostredníctvom linky č. 31 z autobusovej zastávky Rybné námestie lokalizovanej v mestskej časti Mojšova Lúčka.

Na území obce sa približne 2,6 km železničných tratí. Aj keď ide o celoslovensky významnú trať (číslo 180) spájajúcu Žilinu – Poprad – Košice, v obci Mojš sa žiadna stanica nenachádza. Najbližšie stanice sú v obciach Teplička nad Váhom, Varín a Strečno. Najbližšia železničná stanica a dopravný uzol sa nachádza v Žiline. V súvislosti s vápenkou vo Varíne a automobilovým závodom KIA má význam nákladná železničná doprava.

Vodná doprava na území obce sa úzko obmedzuje len na rekreačnú plavbu po Vodnom diele Žilina. V relatívnej blízkosti obce Mojš je na Váhu zabezpečená preprava osôb a automobilov prostredníctvom kompy v Strečne.

Letecká doprava nemá na území obce zastúpenie ani v podobe športového, či malého letiska. Najbližšie väčšie letisko je v Žiline, z ktorého odlietajú pravidelné lety na linke Žilina – Praha.

4.2 TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Pod súhrnným označením technická infraštruktúra sa rozumie základné vybavenie územia zariadeniami a rozvodmi zabezpečujúcimi distribúciu elektrickej energie, tepla, plynu, vody, rovnako tak dopravné a komunikačné siete a kanalizáciu.

4.2.1 rozvod vody

Súčasné zásobovanie obce Mojš pitnou vodou sa uskutočňuje zo zdrojov SEVaK-u. Hlavné vodným zdrojom v Tepličke nad Váhom s výdatnosťou 160 l.s⁻¹, ktorý zároveň poskytuje pitnú vodu aj pre neďaleké mesto Žilina.

4.2.2 kanalizácia

Kanalizačná sieť je vybudovaná v celej obci a je napojená na centrálny kanalizačný zberač pre celý región terchovskej doliny.

4.2.3 energie

Na území obce Mojš sa nevyskytujú žiadne významné energetické suroviny, z ktorých by sa dala riešiť energetická potreba daného územia. Výrobu elektrickej energie zabezpečuje hlavne tepelná a vodná elektrárňa v Žiline.

4.2.4 plynifikácia a rozvod tepla

Z hľadiska nadradenej plynárenskej sústavy je hlavným zdrojom zemného plynu v obci medzištátny VTL plynovod Bratstvo s prepojovacím VTL plynovodom Severné Slovensko. Celkovú dodávku a spotrebu zemného plynu zabezpečuje vetva 90-3 vedúca z regulačnej stanice RS 21 v Mojšovej Lúčke. Prívod plynu do obce vedie súbežne s premostením Vodného diela Žilina.

Zásobovanie teplom je v obci rôznorodé, závisí od stupňa urbanizácie. Realizuje sa prostredníctvom energeticko-výrobné-zásobovacích sústav, ako sú rozvod elektriny, CZT, rozvod plynu, alebo palivami (koks, uhlie, oleje, P-B). V nízkopodlažnej obytnej zástavbe, čo je aj príkladom obce, prevláda decentralizované a individuálne zásobovanie teplom. Podľa sčítania obyvateľov, bytov a domov z roku 2001, žiadna z obytných jednotiek obce nebola pripojená na diaľkové ústredné kúrenie. Domácnosti používajú ako spôsob kúrenia lokálne ústredné kúrenie.

4.2.5 telekomunikácie

Obec Mojš je celá pokrytá signálom troch slovenských mobilných operátorov, to znamená Orangu, T-Mobilu ako aj Telefonicy. Čo sa týka pevnej telekomunikačnej siete počet pripojení enormne klesá v dôsledku využívania mobilných telefónov. Údaj z posledného SODB v roku 2001 – 101 telefonických pripojení je už bezpredmetný.

Tabuľka č. 4 - Spôsob vykurovania trvale obývaných bytov

Spôsob vykurovania	Mojš
Ústredné kúrenie diaľkové	-
Ústredné kúrenie lokálne	116
na pevné palivo	12
na plyn	101
elektrické	3
Etážové kúrenie	
na pevné palivo	-
na plyn	3
ostatné	-
Kachle	
na pevné palivo	7
elektrické	-
plynové	1
ostatné	-
Iné	5
Spolu	132

Zdroj: SODB 2001

Tabuľka č. 5 - Vybavenie trvale obývaných bytov

Vybavenie	Mojš
Bytov spolu	132
z toho:	
s plynom zo siete	109
s vodovodom	
v byte	125
mimo bytu	-
bez vodovodu	7
nezistené	-
s kanalizáciou	
prípojka na kanalizačnú sieť	-
septik (žumpa)	124
so splachovacím záchodom	116
s kúpeľňou alebo sprch.	
kútom	121

Zdroj: SODB 2001

Tabuľka č. 6 - Vybavenie a rekreačné možnosti domácností

Vybavenie domácností	Mojš
Samostatná chladnička	87
Chladnička s mrazničkou	48
Samostatná mraznička	55
Automatická práčka	74
Farebný televízor	113
Telefón v byte	101
Mobilný telefón	13
Rekreačná chata, domček, chalupa	1
Osobný automobil	41
Osobný počítač	4
Osobný počítač s internetom	1

Zdroj: SODB 2001

4.3 SOCIÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA

Sociálnu infraštruktúru predstavujú štruktúry a kapacity zdravotníckych, kúpeľných, školských a výchovných zariadení, ďalej sú to zariadenia sociálnej starostlivosti, obchodu a služieb, ako aj rôzne ubytovacie a stravovacie zariadenia, peňažné ústavy a pod. K tzv. ostatnej vybavenosti radíme zariadenia verejnej administratívy, kultúry, telovýchovy a športu a pod.

Možno skonštatovať, že obec Mojš disponuje základnou štandardnou vybavenosťou. Podrobný rozpis občianskej a technickej infraštruktúry poskytujú nasledovné tabuľky.

4.3.1 školstvo

V obci sa nachádza len materská škola.

4.3.2 zdravotníctvo

V obci sa nenachádza žiaden zdravotnícke zariadenia.

4.3.3 sociálna pomoc

V obci sa nenachádza dom dôchodcov ani iné zariadenie sociálnych služieb.

4.3.4 kultúra a šport

V obci sa nachádza kultúrny dom a spoločenské miestnosti, obecná knižnica. V rámci voľnočasových aktivít je evidovaná činnosť záujmových združení a klubov.

4.3.5 zariadenia obchodu a služieb

Prehľad zariadení obchodu a služieb sa nachádza v nasledujúcej tabuľke. Celkovo možno konštatovať, že obec disponuje základnou obchodnou sieťou.

Čo sa týka ďalších zariadení nevýrobných služieb (polícia, pošta, banka, bankomat), tie nie sú na území obce umiestnené.

4.3.6 ubytovacie a stravovacie zariadenia

Ubytovacie kapacity v obci Mojš prakticky absentujú. Služby CR sú reprezentované len miestnymi pohostinstvami.

Tabuľka č. 7 - Občianska a technická infraštruktúra obce Mojš (20085)

Občianska a technická infraštruktúra	Mojš
Predajňa potravinárskeho tovaru	1
Predajňa zmiešaného tovaru	1
Pohostinské odbytové stredisko	1
Predajňa nepotravinárskeho tovaru	
Predajňa pohonných látok	
Zariadenie pre údržbu a opravu motor. vozidiel	
Predajňa súčastok a príslušenstva pre mot. vozidlá	
Samost. ambulancie praktic. lekára pre dospelých	
Samost. ambulancie praktic. lekára pre deti a dorast	
Samost. ambulancie praktického lekára stomatóloga	
Samost. ambulancie praktického lekára gynekológa	
Lekárne a výdajne liekov	
Hotel (motel, hotel)	
Penzión *** až *	
Turistická ubytovňa **, *	
Chatová osada	
Kemping **** až *	
Ostatné hromadné ubytovacie zariadenia	
Komerčná banka	
Bankomat	
Pošta	
Knižnica	1
Kino stále	
Videopožičovňa a DVD požičovňa	
Káblová televízia	
Telocvičňa	
Futbalové ihrisko	
Verejný vodovod	1
Verejná kanalizácia	
Kanalizačná sieť pripojená na ČOV	
Rozvodná sieť plynu	1

Základná škola	
Materská škola	1
Kúpalisko umelé a prírodné	
Vlaková zastávka	
Fitness centrum	

Zdroj: ŠÚSR

5 OBYVATEĽSTVO

Celková rozloha obce 2,5926 km². Priemerná hustota osídlenia je 189 obyvateľov na km², nachádza sa teda výrazne nad slovenským priemerom (110 obyvateľov na km²). Hlavným dôvodom tak vysokej hustoty je relatívne malá rozloha obce a pomerne hustá zástavba IBV.

5.1 DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ

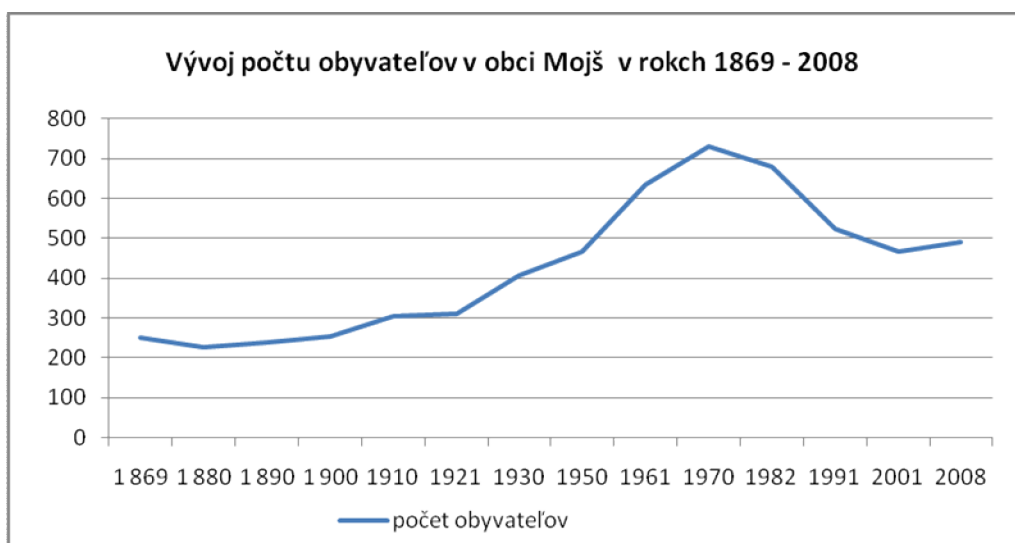
Vývoj počtu obyvateľov obce Mojš možno sledovať od roku 1869, kedy sa uskutočnilo prvé sčítanie obyvateľstva v jednotlivých obciach Slovenskej republiky. Počas tohto obdobia počet obyvateľov striedavo rástol a klesal a to v dôsledku rôznych spoločenských zmien - či už to boli negatívne procesy ako morová epidémia, prvá a druhá svetová vojna, migrácia obyvateľstva do zahraničia. Ako možno vidieť na nasledujúcom grafe, väčší pokles počtu obyvateľov zaznamenala obec medzi rokmi 1869 – 1880. Za príčinu tohto úbytku možno považovať jednak morovú epidémiu, ktorá bola dôsledkom suchého obdobia v rokoch 1845 -1847 a jednak sťahovania ľudí na Dolnú Zem v dôsledku nedostatku pracovných príležitostí v samotnom regióne. Od tohto obdobia až do roku 1970 počet obyvateľov pomalým tempom narastal. Tento jav je výsledkom skutočnosti, že do produktívneho veku sa v tomto období dostala silná populácia z povojnového obdobia. Od roku 1982 nastal už spomínaný pokles počtu obyvateľov, ktorý pokračoval až do roku 2001. V súčasnosti je možné pozorovať pomalý nárast počtu obyvateľov, čo spôsobené novými možnosťami bývania – rozšírenie IBV ako aj výstavby nových bytových jednotiek.

Tabuľka č. 8 - Vývoj počtu obyvateľov v Obci Mojš v rokoch 1869 - 2001

Územie	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1982	1991	2001	2008
Mojš	250	226	239	254	305	309	406	465	634	731	679	524	467	489

Zdroj: Štatistický lexikón obcí ČSSR 1982, Retrospektívny lexikón obcí ČSSR 1850 – 1970, SOBD 1991 a 2001, Mestská a
obecná štatistika 2008

Graf č. 1 - Vývoj počtu obyvateľov v obci Mojš v rokoch 1869 - 2008

Zdroj: Štatistický lexikón obcí ČSSR 1982, Retrospektívny lexikón obcí ČSSR 1850 – 1970, SOBD 1991 a 2001, Mestská a obecná štatistika 2008

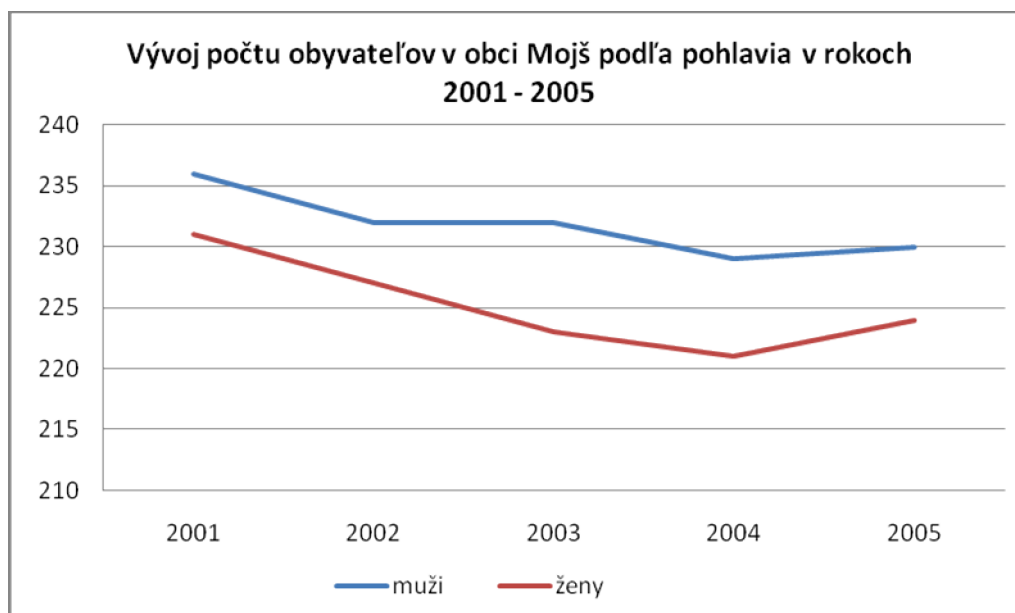
Tabuľka č. 9 - Počet obyvateľov obce podľa pohlavia

Územie	Stav k 31. 12. 2001			Stav k 31. 12. 2002			Stav k 31. 12. 2003			Stav k 31. 12. 2004			Stav k 31. 12. 2005			Index rastu v % (2001 - 2005)		
	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy
Mojš	467	236	231	459	232	227	455	232	223	450	229	221	454	230	224	97,22	97,46	96,97

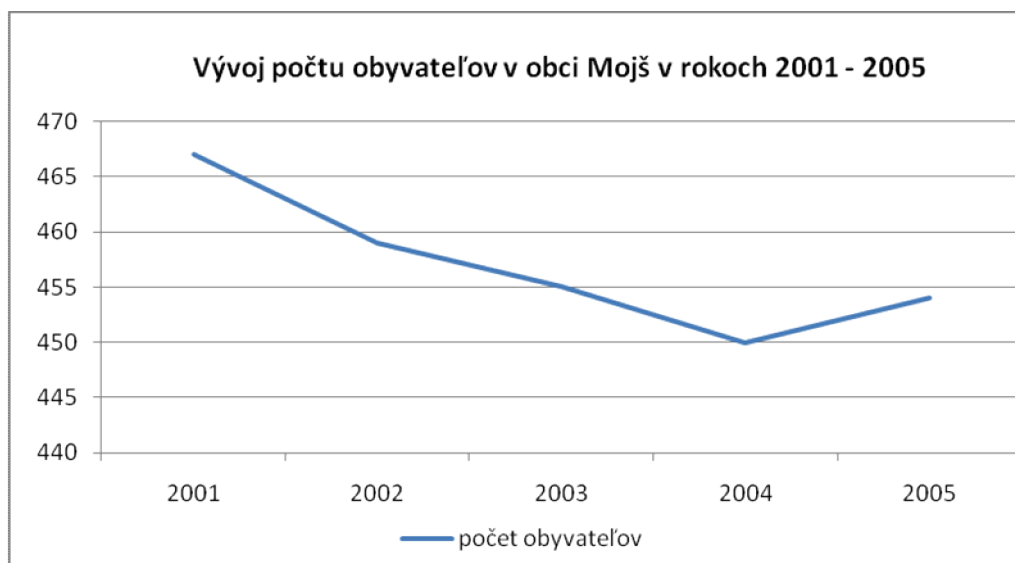
Zdroj: ŠÚSR

regresívny typ	index do 90
stacionárny typ	index do 110
progresívny typ	index nad 110

Graf č. 2 - Vývoj počtu obyvateľov v obci Mojš podľa pohlavia v rokoch 2001 - 2005

Graf č. 3 - Vývoj počtu obyvateľov v obci Mojš v rokoch 2001 - 2005

Dynamiku obyvateľstva možno charakterizovať dvoma hlavnými kategóriami pohybu – prirodzeným a mechanickým pohybom obyvateľov.

Prirodzený pohyb zahŕňa populačné procesy súvisiace s rozmnožovaním a odumieraním obyvateľstva. Sú to pôrodnosť (natalita) a úmrtnosť (mortalita). Oba tieto procesy ovplyvňuje množstvo faktorov. K najvýznamnejším patria biologické, historické a socioekonomické faktory a procesy, ale aj sobášnosť a rozvodovosť, ktoré nepriamo ovplyvňujú samotnú pôrodnosť.

Rozdielom týchto dvoch hlavných populačných procesov je potom prirodzený prírastok, resp. úbytok obyvateľstva.

Základnou charakteristikou pôrodnosti je počet živonarodených detí, ktorý sa ale pre porovnanie v rôznych časových okamihoch a pre rôzne regióny uvádza prepočítaný na 1000 obyvateľov. V tomto prípade hovoríme o miere živorodenosti. Podobne je to pri úmrtnosti. V oboch prípadoch sa počty narodených, resp. zomretých porovnávajú so stredným stavom obyvateľstva.

K priestorovému pohybu obyvateľov patrí migrácia (sťahovanie), v rámci ktorej rozlišujeme emigráciu (odst'ahovanie) a imigráciu (prist'ahovanie), dočasné zmeny pobytu, dochádza do zamestnania a nepravidelné dočasné pohyby.

Výsledkom prirodzeného a mechanického pohybu obyvateľstva je celkový prírastok alebo úbytok obyvateľstva.

V roku 2005 sa v obci Mojš narodili 4 deti (živorodenosť približne 9‰) a zomrelo 6 obyvateľov (úmrtnosť skoro 13‰). Z toho vyplýva, že obec Mojš mala prirodzený úbytok obyvateľov, a to 2 ľudí (cca - 4‰).

Ak hovoríme o mechanickom pohybe obyvateľov, potom má z hľadiska študovaného územia opodstatnenosť sledovať predovšetkým dva typy priestorovej mobility obyvateľov, a sice migráciu a dochádzku za prácou, ktorej sa budeme venovať neskôr. Čo sa týka migrácie, v roku 2005 sa do obce Mojš prist'ahovalo 9 osôb a 3 osoby sa odst'ahovali. Celkovo tak obec získala 6 obyvateľov.

V roku 2005 mala obec Mojš v dôsledku prirodzeného pohybu obyvateľov úbytok 2 osôb a v dôsledku mechanického pohybu prírastok 6 osôb. Celkovo tak počet jeho obyvateľov od začiatku roku 2000 prvý krát vzrástol o 4 osoby. Do ďalších rokov sa ale očakáva výrazne progresívnejší vývoj počtu obyvateľov, a to najmä vplyvom migrácie obyvateľstva z mesta Žilina do vidieckych sídiel. Za týmto účelom bolo vybudovaných viacero bytových domov. Výrazný rozvoj IBV zaznamenávame tiež pri výstavbe rodinných domov typu bungalov.

Tabuľka č. 10 - Prirodzený pohyb obyvateľstva v obci Mojš (2005)

Územie	Stredný stav obyvateľstva	Narodení						Potraty		Počet ukonč. tehoten.	Zomretí				Prirodzený prírastok (-úbytok)
		živo	mŕtvo	spolu	z toho		spolu	z toho UPT	úhm		z nich do 1 roka				
					v manžel.	do 2500g.					spolu	do 28 dní			
Mojš	455	4	0	4	4	0	1	1	5	6	0	0	-2		

Zdroj: ŠÚSR

Tabuľka č. 11 - Migračný pohyb obyvateľstva v obci Mojš (2005)

Územie	Prisťahovalí												Vysťahovalí												Prírastok		
	zo SR			zo zahraničia			z toho z ČR			úhrn			do SR			do zahraničia			z toho do ČR			úhrn			(úbytok) sťahovaním		
	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy
Mojš	9	3	6	0	0	0	0	0	0	9	3	6	3	2	1	0	0	0	0	0	0	3	2	1	6	1	5

Zdroj: ŠÚ SR

Tabuľka č. 12 - Prehľad pohybu obyvateľstva v obci Mojš (2005)

Územie	Stredný stav obyvateľstva	Narodení	Zomretí	Prirodzený prírastok (-úbytok)	Migrácia			Celkový prírastok (-úbytok)	Stav ku koncu obdobia
					prisťahovalí	vysťahovalí	prírastok (-úbytok)		
Mojš	455	4	6	-2	9	3	6	4	454

Zdroj: ŠÚSR

5.2 POHLAVNÁ A VEKOVÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽSTVA

Na zhodnotenie štruktúry obyvateľstva sa používa veľké množstvo rozličných znakov a kritérií, ktoré možno zoskupiť do troch hlavných kategórií, a to biologické znaky (štruktúra podľa pohlavia a veku), ekonomické znaky (štruktúra podľa ekonomickej aktivity) a kultúrne znaky (národnostný, náboženská a vzdelanostná štruktúra)

Štruktúru obyvateľstva podľa pohlavia a veku možno vyjadriť pomocou rôznych ukazovateľov, najčastejšia však prostredníctvom vekovej pyramídy, koeficientu a indexu maskulinity (femininity alebo cez tzv. index starnutia či priemerný vek. Veková pyramída je grafický spôsob vyjadrenia vekovej a pohlavne štruktúry obyvateľstva. Na základe jej tvaru možno rozlíšiť, či ide o progresívny, stacionárny alebo regresívny typ populácie. Koeficient maskulinity (femininity) vyjadruje percentuálny podiel mužov (žien) z celkového počtu obyvateľov. Index maskulinity (femininity) udáva vzájomný podiel osôb jedného pohlavia k druhému, najčastejšie na 1000 osôb druhého pohlavia. Index starnutia zase udáva podiel obyvateľstva 60 a viac ročných na mladé obyvateľstvo (0 – 14 ročné), ktorý sa vynásobí 100.

V roku 2005 bol v obci Mojš podiel mužov a žien viac menej vyrovnaný. Ako ukazuje koeficient femininity, tak mierne prevládajúcou vekovou kategóriou sú muži (50,66%). Na 1000 mužov v tomto roku pripadalo približne 974 žien.

Veková štruktúra obyvateľstva je okrem demografického aj dôležitým ekonomickým ukazovateľom. Obyvateľstvo v predproduktívnom veku (0 – 14 rokov) tvorí 14,31% všetko obyvateľstvo v produktívnom veku (15 – 54 ženy, 15 – 59 muži) tvorí 56,85% a v poproduktívne obyvateľstvo predstavuje z celkového počtu 28,84%.

Priemerné hodnoty v populácii celého Slovenska (17, 64 a 19%) nie sú kopírované. Zaznamenávame výrazne vyšší podiel obyvateľov v poproduktívnom veku. Celkovo sa tak potvrdzuje predpoklad, že obec Mojš má prestárle obyvateľstvo.

5.3 VZDELANOSTNÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽSTVA

Vzdelanostnou štruktúrou obyvateľstva sa chápe dosiahnutý stupeň vzdelania. Je odrazom kultúrnej vyspelosti spoločnosti. Ovplyvňuje ju životná úroveň obyvateľstva a podmieňuje úspešný rozvoj hospodárstva vo všetkých jeho sférach.

Obec Mojš sa nevyznačuje príliš priaznivou vzdelanostnou štruktúrou obyvateľstva. Najvyšším dokončeným stupňom vzdelania je v regióne učňovské vzdelanie bez maturity, a to 28,27% zo všetkého obyvateľstva obce (SR cca 20%). Druhým najvyššie dosiahnutým stupňom vzdelania je základné vzdelanie (skoro 24,26%) a len 14,35% obyvateľov má úplné stredoškolské vzdelanie s maturitou. Vysokoškolsky vzdelaní ľudia predstavujú 3,8% všetkého obyvateľstva. (viď nasledujúca tabuľka) Pre porovnanie na Slovensku je to 26 % úplné stredoškolské vzdelanie, 21 % základné vzdelanie, 20 % učňovské bez maturity a 7 % vysokoškolské vzdelanie.

Tabuľka č. 13 - Bývajúce obyvateľstvo podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania

Stupeň školského vzdelania / Obec	Mojš	v %
Základné	115	24,26
Učňovské (bez maturity)	134	28,27
Stredné odborné (bez maturity)	18	3,80
Úplné stredné učňovské (s maturitou)	17	3,59
Úplné stredné odborné (s maturitou)	68	14,35
Úplné stredné všeobecné	19	4,01
Vyššie	3	0,63
Vysokoškolské bakalárske	-	0,00
Vysokoškolské Mgr., Ing., Phd.	16	3,38
Vysokoškolské doktorandské	2	0,42
Vysokoškolské spolu	18	3,80
Vysokoškolské podľa zamerania:		0,00
- univerzitné	6	1,27
- technické	5	1,05
- ekonomické	7	1,48
- poľnohospodárske	-	0,00
- ostatné	-	0,00
Ostatní bez udania školského vzdelania	-	0,00
Ostatní bez školského vzdelania	-	0,00
Deti do 16 rokov	82	17,30
Úhm	474	100,00

Zdroj: SODB 2001

Tabuľka č. 14 - Národnostná štruktúra obyvateľstva

Obec	Mojš	v %
Národnosť		
Slovenská	473	99,79
Maďarská	-	0,00
Rómska	-	0,00
Rusínska	-	0,00
Ukrajinská	-	0,00
Česká	1	0,21
Nemecká	-	0,00
Poľská	-	0,00
Chorvátska	-	0,00
Srbská	-	0,00
Ruská	-	0,00
Židovská	-	0,00
Ostatné, nezistené	-	0,00
Spolu	474	100,00

Zdroj: SODB 2001

Tabuľka č. 15 - Náboženská štruktúra obyvateľstva

Obec	Mojš	v %
Vierovyznanie		
Rímskokatolícka cirkev	464	97,89
Gréckokatolícka cirkev	-	0,00
Pravoslávna cirkev	-	0,00
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	1	0,21
Reformovaná kresťanská cirkev	-	0,00
Evanjelická cirkev metodistická	-	0,00
Apoštolská cirkev	-	0,00
Starokatolícka cirkev	-	0,00
Bratská jednota baptistov	-	0,00
Cirkev československá husitská	-	0,00
Cirkev adventistov siedmeho dňa	-	0,00
Cirkev bratská	-	0,00
Kresťanské zbory	-	0,00
Židovské náboženské obce	-	0,00
Nábožens. spoločnosť Jehovovi svedkovia	-	0,00
Ostatné	-	0,00
Bez vyznania	4	0,84
Nezistené	5	1,05
Spolu	474	100,00

Zdroj: SODB 2001

5.4 ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽSTVA PODĽA EKONOMICKEJ AKTIVITY

Podľa posledného sčítania obyvateľstva v roku 2001 bolo v obci Mojš 216 ekonomicky aktívnych obyvateľov, čo predstavovalo 45,57 % všetkého obyvateľstva obce (SR – 50,1% EAO). Z nich najviac pracovalo v druhom sektora hospodárstva – priemysel (39,81%). Potom nasledoval tretí sektor – služby (31,02%) a najmenej obyvateľov bolo zamestnaných v poľnohospodárstve – prvom sektore (3,24%).

Konkrétnejšie najviac obyvateľov pracovalo v oblasti priemyselnej výroby, ďalej nasledovalo stavebníctvo, doprava a oblasť nehnuteľností. Podrobnejší prehľad ponúka séria nasledovných tabuliek.

Zo všetkých ekonomicky aktívnych obyvateľov tvorili nezamestnaní až (21%). Podľa novších údajov dosahuje miera evidovanej nezamestnanosti v obci Mojš 6,12 %.

Tabuľka č. 16 - Obyvateľstvo obce Mojš podľa stupňa ekonomickej aktivity

Obec	EAO spolu	%	z toho				
			na materskej dovolenke	pracujúci dôchodcovia	vypomáhajúci v rod. podniku	nezamestnaní	nezamestnaní %
Mojš	216	45,6	19	0	0	45	20,83

Zdroj: SODB 2001

Tabuľka č. 17 - Podiel EAO obce Mojš v jednotlivých sektoroch hospodárstva

Obec	EAO	Zamestnaní v							
		1. sektore	%	2. sektore	%	3. sektore	%	Iné	%
Mojš	216	7	3,24	86	39,81	67	31,02	56	25,93

Zdroj: SODB 2001

Tabuľka č. 18 - Bývajúce EAO obce podľa odvetvia hospodárstva

Obec		Mojš	v %
Odvetvie hospodárstva			
Poľnohospodárstvo, poľovníctvo a súvisiace služby		4	1,85
Lesníctvo, ťažba dreva a pridružené služby		1	0,46
Rybolov, chov rýb		-	0,00
Ťažba nerastných surovín		2	0,93
Priemyselná výroba		53	24,54
Výroba a rozvod elektriny, plynu a vody		9	4,17
Stavebníctvo		24	11,11
Veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel, motocyklov a spotrebného tovaru		10	4,63
Hotely a reštaurácie		4	1,85
Doprava, skladovanie a spoje		15	6,94
Peňažníctvo a poisťovníctvo		2	0,93
Nehnuteľnosti, prenájom a obchodné služby, výskum a vývoj		13	6,02
Verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie		7	3,24
Školstvo		8	3,70
Zdravotníctvo a sociálna starostlivosť		3	1,39
Ostatné verejné, sociálne a osobné služby		5	2,31
Súkromné domácnosti s domácim personálom		-	0,00
Exteritoriálne organizácie a združenia		-	0,00
EA bez udania odvetví		56	25,93
Spolu		216	100,00

Zdroj: SODB 2001

Tabuľka č. 19 - EAO obce Mojš odchádzajúce za prácou mimo bydliska

Obec	Mojš	% podiel z EAO
Lesníctvo, ťažba dreva a pridružené služby	0	0,40
Rybolov, chov rýb	-	0,01
Ťažba nerastných surovín	2	0,27
Priemyselná výroba	42	13,12
Výroba a rozvod elektriny, plynu a vody	9	2,33
Stavebníctvo	15	9,64
Veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel, motocyklov a spotrebného tovaru	8	4,90
Hotely a reštaurácie	3	1,33
Doprava, skladovanie a spoje	11	4,66
Peňažníctvo a poisťovníctvo	2	0,44
Nehnuteľnosti, prenájom a obchodné služby, výskum a vývoj	10	2,16
Verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie	3	2,00
Školstvo	7	2,16
Zdravotníctvo a sociálna starostlivosť	3	2,79
Ostatné verejné, sociálne a osobné služby	3	1,57
Súkromné domácnosti s domácim personálom	-	0,03
Exteritoriálne organizácie a združenia	-	0,00
EA bez udania odvetví	7	3,30
Spolu	126	52,17

Zdroj: SODB 2001

Tabuľka č. 20 - Podiel uchádzačov o zamestnanie

Obec	Miera nezamestnanosti (%)
Mojš	6,12

Zdroj: ÚPSVaR Žilina

6 HOSPODÁRSTVO

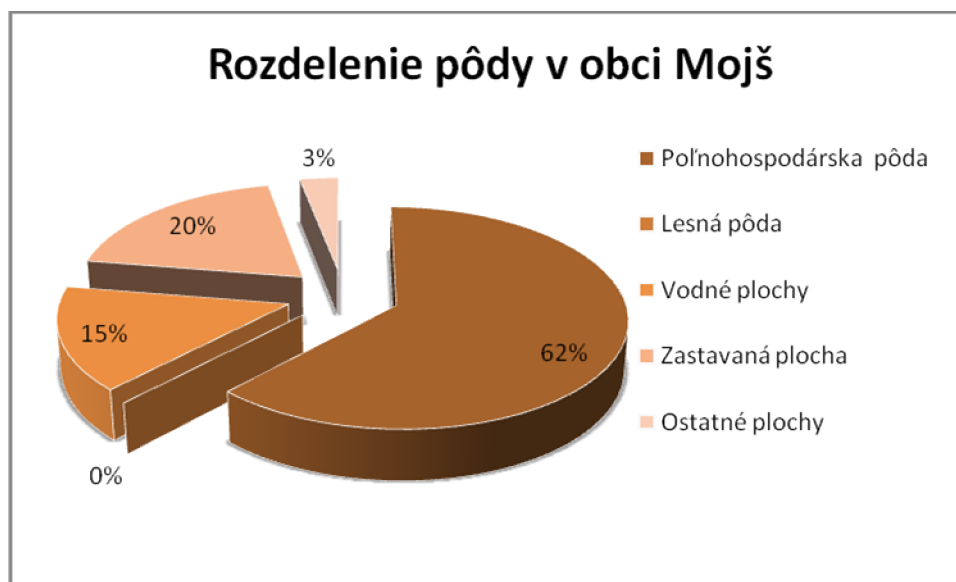
Hospodárska činnosť je základným prejavom ekonomickej aktivity človeka, nakoľko sa na jej základe rozvíjajú možnosti celej spoločnosti, ale aj jej jednotlivých skupín a členov. Hospodárstvo možno charakterizovať z rôznych hľadísk, najčastejšie však podľa odvetvovej a veľkostnej štruktúry.

Súčasná hospodárska štruktúra obce Mojš je výsledkom dlhého historického vývoja, počas ktorého sa však štruktúra hospodárstva obce extrémnejšie nezmenila. V posledných rokoch sa, sledujúc celoslovenský trend, aj v obci Mojš začali prejavovať nové a pomerne výhodné tendencie, a síce príchod zahraničných firiem a investícií. Spolu s nimi sa začína akýsi synergetický efekt rozvoja, ktorého dopady sa neraz prejavujú až po niekoľkých rokoch.

Poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo výraznou mierou závisia od prírodných podmienok daného územia. Územie obce bolo poľnohospodársky využívané už od najstarších čias, dnes je úplne odlesnené. Mojš je jedinou obcou v okrese Žilina bez akéhokoľvek lesa.

Dôležitým ukazovateľom poľnohospodárskeho zastúpenia v obci je stupeň jeho poľnohospodárskeho využitia, ktorý udáva podiel poľnohospodársky obrábanej pôdy z celkovej výmery obce. Celková výmera pôdneho fondu je približne 161 ha. Grafické znázornenie rozdelenia pôdneho fondu je znázornené prostredníctvom nasledovného grafu.

Graf č. 4 - Využitie pôdy v obci Mojš

Lesy pokrývajú 41% rozlohy Slovenska, v obci Mojš však nemajú žiadne zastúpenie.

Tabuľka č. 21 - Úhrn hodnôt druhov pozemkov v obci Mojš

Poľnohospodárska pôda		Lesná pôda		Vodné plochy		Zastavaná plocha		Ostatné plochy		Celková výmera	
m ²	%	m ²	%	m ²	%	m ²	%	m ²	%	m ²	%
1 612 098	62	0	0	398 284	15	502 462	19	79 771	3	2 592 615	100

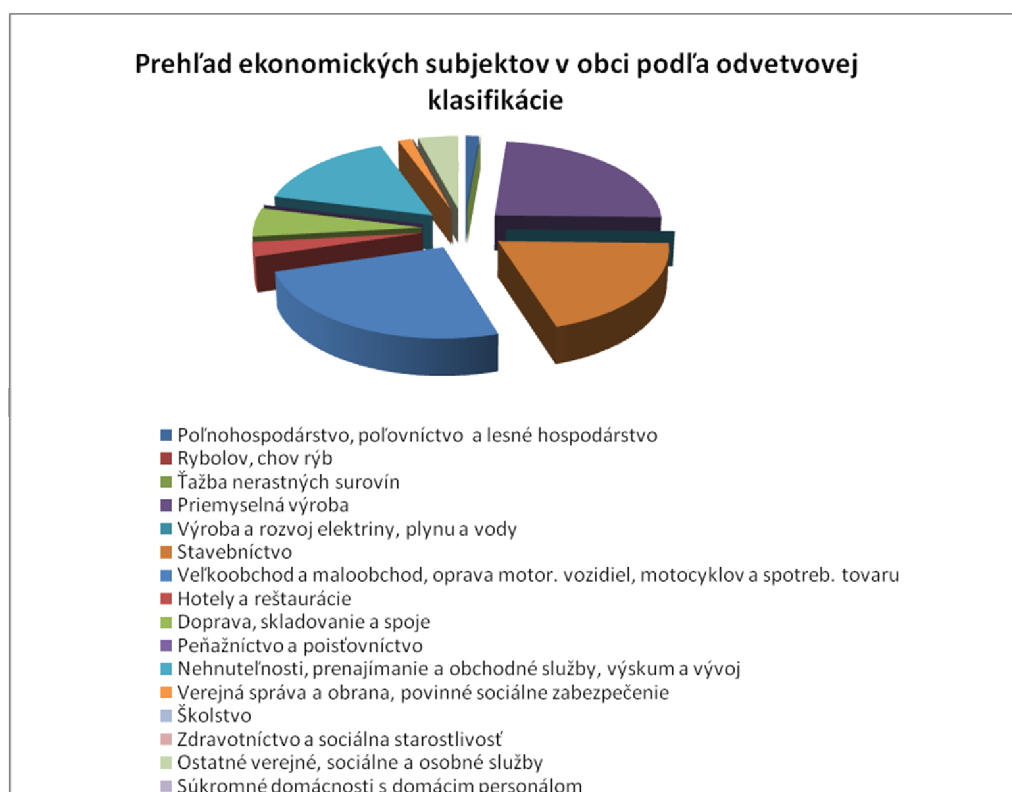
Zdroj: VÚEPP

Dôležitou súčasťou ekonomiky a národného hospodárstva vôbec je priemysel, ktorý sa aj napriek neustálemu rastu podielu terciérneho sektora významnou mierou podieľa tak na zamestnanosti, ako aj na tvorbe hrubého domáceho produktu. V súčasnosti sa začína v priemysle prejavovať pokles zamestnanosti a Mojš nie je výnimkou.

6.1 PODNIKATEĽSKÉ SUBJEKTY V OBCI

Prehľad ekonomických subjektov v obci Mojš poskytuje nasledovná tabuľka a graf. Na skúmanom území sa nachádza 35 ekonomických subjektov, z nich najviac podniká v oblasti veľkoobchodu a maloobchodu, opravy motorových vozidiel, motocyklu a spotrebného tovaru (51,43%), priemyselnej výroby (48,57%) a stavebníctve (40,0%). Jednotlivé ekonomické subjekty môžu pri tom podnikat' vo viacerých oblastiach.

Graf č. 5 - Prehľad ekonomických subjektov v obci podľa OKEČ-u

Zdroj: Register organizácií SR, INFOSTAT, Inštitút informatiky a štatistiky

Tabuľka č. 22 - Prehľad počtu ekonomických subjektov v obci podľa OKEČ-u

Odvetvie hospodárstva	Mojš	%
Poľnohospodárstvo, poľovníctvo a lesné hospodárstvo	1	2,86
Rybolov, chov rýb	0	0,00
Ťažba nerastných surovín	0	0,00
Priemyselná výroba	17	48,57
Výroba a rozvoj elektriny, plynu a vody	0	0,00
Stavebníctvo	14	40,00
Veľkoobchod a maloobchod, oprava motor. vozidiel, motocyklov a spotreb. tovaru	18	51,43
Hotely a reštaurácie	2	5,71
Doprava, skladovanie a spoje	4	11,43
Peňažníctvo a poisťovníctvo	0	0,00
Nehnuteľnosti, prenajímanie a obchodné služby, výskum a vývoj	11	31,43
Verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie	1	2,86
Školstvo	0	0,00
Zdravotníctvo a sociálna starostlivosť	0	0,00
Ostatné verejné, sociálne a osobné služby	3	8,57
Súkromné domácnosti s domácim personálom	0	0,00
Exteritoriálne organizácie a združenia	0	0,00
Počet subjektov v obci	35	100,00

Zdroj: Register organizácií SR, INFOSTAT, Inštitút informatiky a štatistiky

Čo sa týka rozdelenia ekonomických subjektov podľa počtu zamestnancov, okrem nezistených (12 subjektov), v obci pôsobia výlučne malý podnikatelia (živnostníci bez počtu zamestnancov 15, subjekty s max. 4 zamestnancami 8) vid' nasledovná tabuľka.

Tabuľka č. 23 - Prehľad počtu ekonomických subjektov v obci Mojš podľa počtu zamestnancov

Počet zamestnancov	Mojš
nezistené	12
0	15
1 – 4	8
5 – 9	0
10 – 19	0
20 – 49	0
50 – 99	0
100 – 199	0
200 +	0

Zdroj: Register organizácií SR, INFOSTAT, Inštitút informatiky a štatistiky

Z hľadiska právnej formy, ako už bolo vyššie naznačené nadpolovičné postavenie v obci majú podnikatelia - fyzické osoby. Spolu je ich 30, čo predstavuje 85,71% všetkých ekonomických subjektov v obci. Mojš sa teda z hľadiska podnikateľskej aktivity fyzických osôb vyznačuje vysokou intenzitou počtu živnostníkov, z ktorých sa najviac venuje práve veľkoobchodu, maloobchodu a stavebníctvu. Okrem toho v obci pôsobí 1 spoločnosť s ručením obmedzeným a 1 samostatne hospodáriaci roľník vid' nasledovná tabuľka.

Tabuľka č. 24 - Prehľad počtu ekonomických subjektov v obci Mojš podľa právnej formy

Právna forma	Mojš	%
Akciová spoločnosť	0	0,00
Cirkevná organizácia	0	0,00
Družstvo	0	0,00
Nadácia	0	0,00
Neinvestičný fond	0	0,00
Nezisková organizácia poskytujúca všeobecne prospešné služby	0	0,00
Obec, mesto	1	2,86
Organizačná jednotka združenia	0	0,00
Podnikateľ – fyzická osoba	30	85,71
Príspevková organizácia	0	0,00
Rozpočtová organizácia	0	0,00
Samostatne hospodáriaci roľník	1	2,86
Slobodné povolanie – fyzická osoba podnikajúca na základe iného ako živnostenského zákona	0	0,00
Spoločenstvá vlastníkov pozemkov, bytov a pod.	0	0,00
Spoločnosť s ručením obmedzeným	1	2,86
Verejná obchodná spoločnosť	0	0,00
Zahraničná osoba, fyzická osoba s bydliskom mimo SR	0	0,00
Záujmové združenie právnických osôb	0	0,00
Združenie (zväz, spolok, spoločnosť, klub, ai.)	2	5,71
Spolu	35	100,00

Zdroj: Register organizácií SR, INFOSTAT, Inštitút informatiky a štatistiky

7 ANALÝZY SWOT

Analýza SWOT predstavuje nástroj strategického plánovania, ktorý sa používa na vyhodnotenie silných a slabých stránok, príležitostí a hrozieb daného územia, projektu, či organizácie. Termín SWOT je skrátením anglických slov Strengths (prednosti, silné stránky), Weaknesses (nedostatky, slabé stránky), Opportunities (príležitosti) a Threats (ohrozenia). Ťažiskom tejto metódy je klasifikácia a zhodnotenie jednotlivých faktorov, a to faktorov, ktoré vyjadrujú silné a slabé stránky skúmanej oblasti (územia, organizácie) a faktorov, ktoré vyjadrujú príležitosti a ohrozenia ako vlastnosti vonkajšieho prostredia. Prostredníctvom takéhoto jednoduchého nástroja napokon rýchlo získame prehľad o situácii, v ktorej sa skúmané územie nachádza pred tým, ako pristúpime k formulácii stratégie jeho ďalšieho rozvoja.

Silné stránky predstavujú vnútorné komparatívne a konkurenčné výhody pre rôzne typy rozvojových aktivít, ktoré majú na rozvoj regiónu jednoznačne pozitívny vplyv. Silná stránka teda predstavuje čokoľvek, v čom je dané územie lepšie v porovnaní s konkurenčným územím.

Slabé stránky reprezentujú vnútroregionálne podmienky a predpoklady, ktoré majú limitujúci až brzdiaci efekt na rozvoj regiónu. Predstavujú teda to, čo skúmanému územiu chýba alebo to robí nedostatočne v porovnaní s inými regiónmi.

Nakoľko sa v širšom vonkajšom prostredí skúmaného územia vytvára množstvo nových rozvojových príležitostí, ktoré sa však môžu vo fungovaní územia prejaviť aj negatívne, sú aj tieto vonkajšie činitele dôležitou súčasťou SWOT analýzy. Príležitosti a ohrozenia teda zahŕňujú charakteristiku vonkajších faktorov, ktoré ovplyvňujú vnútorné prostredie regiónu. Pri SWOT analýze sa zohľadňujú ich pravdepodobné účinky na prostredie skúmaného územia. Príležitosti sú vonkajšie faktory s pozitívnym a ohrozenia s negatívnym vplyvom na ďalší rozvoj regiónu.

Pri stanovení silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození je potrebné zohľadňovať aj globálne faktory (legislatívne úpravy, sociálne a ekonomické zmeny, demografický vývoj, stupeň napojenia regionálnej infraštruktúry na medzinárodnú sieť a i.). Evaluačnými faktormi SWOT analýzy sú poloha, kľúčové hospodárske odvetvia, dopravná infraštruktúra, občianska vybavenosť, školstvo, kultúra, cestovný ruch a životné prostredie. Tieto sú zoskupené do 4 prioritných oblastí:

- ☒ Infraštruktúra a životné prostredie,
- ☒ Podnikateľský sektor
- ☒ Ľudské zdroje
- ☒ Kultúra, šport a voľný čas

7.1 INFRAŠTRUKTÚRA A ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> - výhodná geografická poloha, blízkosť hraníc s Českou a Poľskou republikou - dobré napojenie na sa na hlavné cestné ťahy → relatívna blízkosť mesta Žilina ako centra vyššieho rádu a ako dôležitého komunikačného uzla s cestnou, leteckou a železničnou dopravou nadregionálneho významu - vysoká úroveň elektrifikácie a plynofikácie - dobré pokrytie územia signálom mobilných operátorov - atraktívne prírodné prostredie - existujúce zariadenia pre potreby samovzdelávania (kníhnička, nízky stupeň internetizácie spoločnosti) - novozrekonštruované cesty a chodníky 	<ul style="list-style-type: none"> - chýbajúca, respektíve nedokončená technická infraštruktúra - nedostatočná občianska vybavenosť obce (absencia niektorých základných služieb) - nižšia úroveň poskytovania sociálnych služieb pre seniorov a obyvateľstvo v stave sociálnej odkázanosti - relatívne nižšie prepojenie územia autobusovou dopravou, a to z hľadiska intenzity spojov, ako aj z hľadiska množstva, lokalizácie a dostupnosti autobusových zastávok - absencia zdravotníckych zariadení - nízka miera zhodnocovania odpadov - zanedbaný stav budov - prítomnosť zdrojov emisií a prašnosti
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<ul style="list-style-type: none"> - využívanie podporných finančných prostriedkov z európskych fondov - suburbanizačné procesy (predovšetkým z mesta Žilina) - multiplikačný efekt automobilového závodu KIA na rozvoj regiónu - príchod nových investorov - možnosti vybudovania vedecko-výskumnej základne a vývojového centra automobilizmu - internetizácia spoločnosti - zavedenie nových technológií (DSL, GPRS), rozšírenie prístupu k internetu a verejným databázam - priamy prístup občanov k verejným informáciám cez IT prostriedky - zvyšovanie environmentálneho povedomia obyvateľov, rôzne enviromentálne projekty - iniciatívy na minimalizovanie tvorby odpadov - postupné zavádzanie separovaného zberu - legislatíva upravujúca ochranu životného prostredia 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatok finančných prostriedkov na dobudovanie sociálnej a technickej infraštruktúry - nevysporiadané majetkové pomery - devastácia a znečisťovanie životného prostredia v dôsledku hospodárskej činnosti (hrozba výstavby STKO) - mobilné zdroje znečistenia ovzdušia (automobilová doprava) - diaľkový prenos emisií - znečisťovanie ovzdušia zdrojmi mimo územia - nadržanosť iných záujmov nad záujmami ochrany životného prostredia

7.2 ĽUDSKÉ ZDROJE

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> - existencia predškolských zariadení - prílev nových obyvateľov obce za posledné sledované obdobie - pomerne nízka miera nezamestnanosti - potenciál pre vytváranie ďalších pracovných miest - previazanosť vzdelávacej sústavy s potrebami trhu práce → diverzifikovaná vzdelanostná štruktúra obyvateľstva 	<ul style="list-style-type: none"> - pomerne nepriaznivá demografická štruktúra: stále pretrváva trend prirodzeného úbytku obyvateľstva - podiel ekonomicky aktívneho obyvateľstva - vysoký podiel obyvateľstva so základným vzdelaním, pomerne nízky počet obyvateľov s vysokoškolským vzdelaním - absencia základnej a strednej školy - zlý stav a technická vybavenosť existujúcich vzdelávacích objektov - nízky stupeň internetizácie - vysoký podiel obyvateľov odchádzajúcich za prácou mimo svojho trvalého bydliska
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<ul style="list-style-type: none"> - možnosť získania finančných prostriedkov prostredníctvom fondov EÚ - internetizácia spoločnosti - rozšírenie prístupu k internetu a k verejným databázam (infokiosky, ...) - priamy prístup občanov k verejným informáciám cez IT prostriedky - využitie potenciálu existujúcich rozvojových zón - vstup nových investorov do existujúcich výrobných odvetví v okolí → ďalšie možnosti zamestnania sa a požiadavky na kvalifikáciu zamestnancov - rekvalifikačné kurzy → zväčšovanie odbornej kvalifikácie obyvateľov - suburbanizačné procesy: migrácia z miest na vidiek - výstavba nových bytov 	<ul style="list-style-type: none"> - nepriaznivý vývoj demografickej štruktúry, stagnácia obyvateľstva a nárast počtu obyvateľov vo vyšších vekových kategóriách - zhoršovanie technického stavu a zvýšenie prevádzkových nákladov školských objektov - odliv mladej a kvalifikovanej pracovnej sily - zánik remesiel, tradícií a vidieckeho spôsobu života - v prípade možného útlmu automobilového priemyslu výrazný sociálny a ekonomický dopad (nezamestnanosť, sociálne problémy, ...)

7.3 PODNIKATEĽSKÝ SEKTOR

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> - výhodná geografická poloha, blízkosť hraníc s Českou a Poľskou republikou - relatívne dobrá dopravná poloha, prítomnosť medzinárodného multimodálneho koridoru - napojenie sa na hlavné cestné ťahy → relatívna blízkosť mesta Žilina ako dôležitého komunikačného uzla a ako centra vyššieho rádu - prítomnosť silných firiem nadregionálneho významu v blízkom okolí obce - diverzifikovaná hospodárska štruktúra - potenciál územia pre rozvoj cestovného ruchu a s ním spojených služieb a činností 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatočne vybudovaná technická infraštruktúra - nižšia miera informovanosti o možnostiach podpory rozvoja podnikania a vytvárania nových pracovných príležitostí
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<ul style="list-style-type: none"> - multiplikačný efekt automobilového závodu KIA na rozvoj obce - vytváranie priaznivých podmienok pre rozvoj podnikania, hlavne podpora malého a stredného podnikania - podpora rodinného a individuálneho podnikania (hlavne v oblasti cestovného ruchu) - možnosť získania prostriedkov z fondov EÚ - vstup nových investorov, priame domáce a zahraničné investície - tvorba regionálnych väzieb za účelom kooperácie hospodárskych aktivít v širšom okolí 	<ul style="list-style-type: none"> - absencia systémových nástrojov na podporu podnikania - nedostatok finančných prostriedkov - neochota obyvateľov uskutočňovať podnikateľské aktivity - administratívna náročnosť získavania finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov EÚ - jednostranne orientovaná priemyselná výroba s jedným nosným podnikom a jeho subdodávateľmi - úbytok,/odchod kvalifikovanej pracovnej sily

7.4 KULTÚRA, ŠPORT A VOĽNÝ ČAS

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> - výhodná a zaujímavá geografická poloha, blízkosť hraníc s Českou a Poľskou republikou - dopravná poloha, napojenie sa na hlavné cestné ťahy → relatívna blízkosť mesta Žilina ako dôležitého komunikačného uzla - zaujímavé kultúrne a kultúrohistorické pamiatky - kultúrne dedičstvo - ponuka organizovaných podujatí rôzneho druhu (kultúrne, športové, spojené s ľudovými tradíciami...) - potenciál na rozvoj agroturistiky a netradičných foriem cestovného ruchu - voľne prístupné priestory a upravené verejné priestranstvá pre voľnočasové aktivity a stretávanie detí, a mládeže 	<ul style="list-style-type: none"> - nízke využitie prírodného a kultúrneho potenciálu obce pre rozvoj cestovného ruchu - absentujúci marketing cestovného ruchu - nižšia vybavenosť a kvalitatívna úroveň služieb - absentujúce ubytovacie kapacity v obci - pomerne nízky záujem miestneho obyvateľstva o rozvoj agroturistiky - jazyková bariéra – mnohokrát nepostačujúca znalosť cudzích jazykov - relatívne málo športových zariadení
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<ul style="list-style-type: none"> - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ - záujem o návrat k prírode vo forme vidieckej turistiky a agroturistiky - programy rozvoja malého a stredného podnikania - budovanie novej infraštruktúry cestovného ruchu a skvalitnenie poskytovaných služieb - sponzoring organizovania kultúrnych a športových podujatí - využitie a rozvoj vzdelanostného potenciálu obyvateľstva - školenia a rekvalifikačné kurzy obyvateľov 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatok finančných prostriedkov na dobudovanie infraštruktúry a na obnovu kultúrno-historických pamiatok - nevyužitie možnosti rozvoja cestovného ruchu z fondov EÚ - devastácia prostredia prostredníctvom poškodzovania a znečisťovania životného prostredia

8 VÍZIA A STRATÉGIA ROZVOJA OBCE MOJŠ

Vízia a strategické ciele pre rozvoj obce Mojš boli vymedzené na základe základných strategických dokumentov vyššej hierarchickej (nadregionálnej a národnej) úrovne, ale hlavne na základe:

- komplexnej geografickej analýzy obce
- vypracovaných SWOT analýz
- návrhov obecného zastupiteľstva

Základným predpokladom pre trvalý rozvoj obce je stanovenie hlavných cieľov a priorít na blízke a strednodobé časové obdobie. Na základe analýzy súčasného stavu a možností obce boli stanovené tieto **ciele a priority**:

Rozvoj obce Mojš ako atraktívneho prostredia pre návštevníkov a svojich obyvateľov so zreteľom na zachovanie jeho historických, kultúrnych a prírodných hodnôt

Základné priority ďalšieho rozvoja obce Mojš:

- Priorita 1: **Infraštruktúra**
- Priorita 2: **Zamestnanosť a podnikateľský sektor**
- Priorita 3: **Životné prostredie a trvaloudržiateľný rozvoj**
- Priorita 4: **Rozvoj cestovného ruchu**

A. Priorita 1: Infraštruktúra

Opatrenia v oblasti zlepšovania kvality a vo výstavbe infraštruktúry majú za cieľ zlepšiť kvalitu života obyvateľov obce Mojš a zároveň zatriktívniť obec jednak pre je návštevníkov, ako aj pre ďalšiu lokalizáciu podnikateľskej sféry, ktorá prostredníctvom jej využívania (myslí sa infraštruktúry) rozvíja zdroje pre ďalší rast regiónu a zvyšuje tým jeho konkurencieschopnosť.

Špecifické ciele:

- Zvyšovanie kvality života obyvateľov a návštevníkov obce Mojš v oblasti občianskej, technickej a dopravnej infraštruktúry
- Zvyšovanie celkovej atraktivity územia obce

Opatrenia slúžiace k naplneniu cieľa:

- Zlepšenie kvality a dobudovanie miestnych komunikácií a chodníkov
- Dobudovanie kanalizačnej siete – pre pripravované novostavby
- Rekonštrukcia verejných budov, verejných priestranstiev a kultúrnych zariadení

- Rozvoj informačných technológií
- Vytvorenie miesta s verejne prístupným internetom
- Zabezpečenie ponuky bankových služieb - zriadenie jedného bankomatu

B. Priorita 2: Zamestnanosť a podnikateľský sektor

Opatrenia v podnikateľskom sektore nadväzujú na existujúci potenciál obce, ktorý dopĺňa existencia automobilového závodu KIA, Motors Slovakia v Tepličke nad Váhom a jeho subdodávateľské závody. Z pohľadu obce je nevyhnutné dbať na podporu malého a stredného podnikania, ale aj na zvyšovanie vzdelanostnej úrovne obyvateľstva, jeho prepojenie s požiadavkami praxe a zabrániť odlivu mladej kvalifikovanej pracovnej sily. V tejto súvislosti je dôležitá modernizácia infraštruktúry vzdelávania v obci a jej blízkom okolí (myslí sa mesto Žilina), ktorá by po materiálno-technickej stránke prispievala k dosahovaniu cieľov v oblasti vzdelávania stanovených v dokumentoch na národnej úrovni. Zároveň je potrebné rozvinúť nové spôsoby inovatívneho myslenia a podnikania, najmä v malých a stredných podnikoch na vidieku (rozvoj agroturistiky...)

Špecifické ciele:

- Zvyšovanie ratingu územia obce, vytváranie priaznivého prostredia pre prílev priamych zahraničných investícií a podmienok na zvýšenie počtu pracovných miest
- Podpora malého a stredného podnikania, rozvoj inovatívnych zámerov (agroturistika)
- Prilákanie mladých ľudí na trvalé usadenie sa v obci
- Spolupráca so subjektmi zameranými na regionálny rozvoj

Opatrenia slúžiace k naplneniu cieľa:

- Propagácia regiónu a jeho komparatívnych výhod
- Podpora rozvojových projektov zameraných na malé a stredné podnikanie
- Podpora projektov orientovaných na podporu tradičných živností a na podporu rozširovania sortimentu poskytovaných služieb
- Podpora malých a stredných podnikov využívajúcich miestny potenciál vytvárajúcich pracovné miesta
- Spolupráca subjektov zameraných na regionálny rozvoj v rámci propagácie podnikateľských subjektov
- Rozvoj ľudských zdrojov v súlade s požiadavkami trhu práce → vytváranie podmienok pre zvyšovanie kvalifikácie ľudských zdrojov

C. Priorita 3: Životné prostredie a trvalodržateľný rozvoj

Všetky spomenuté oblasti a ich činnosti by sa mali rozvíjať v takej miere, aby v maximálnom rozsahu zohľadňovali ekologické aspekty a kladli minimálne nároky na životné prostredie. V tejto súvislosti je zvlášť potrebné uchovať tradičné a špecifické postavenie miestnej krajiny a upevniť jej hodnotový systém a kultúrno – historické korene. Okrem toho by bolo vhodné dobudovať systém ochrany územia obce.

Špecifické ciele:

- Zachovanie hodnotného prírodného a kultúrneho potenciálu obce

- Rozvoj v súlade s princípmi trvaloudržateľného rozvoja a ochrany životného prostredia
- Zlepšenie estetickej kvality prostredia a skrášľovanie obce
- Zachovanie ekologickej stability územia
- Budovanie ekologického povedomia obyvateľov

Opatrenia slúžiace k naplneniu cieľa:

- Separácia odpadov a recyklácia
- Environmentálna výchova – zachovanie ekologickej stability územia, realizácia osvetovej činnosti, informačnej kampane a propagácia opatrení na ochranu životného prostredia
- Vzdelávanie a osвета zamerané na uchovanie vidieckych tradícií – podpora obnovy a pokračovania tradičných remeselných činností

D. Priorita 4: Cestovný ruch

Pri ďalšom rozvoji cestovného ruchu v obci Mojš sa vychádza z výhodnej geografickej a dopravnej polohy a atraktívneho prostredia v tesnom susedstve s Vodným dielom Žilina, ktoré toto územie predurčuje k zvýšenému prílevu návštevníkov.

Špecifické ciele:

- Využitie historického, kultúrneho a prírodného potenciálu obce v oblasti rozvoja cestovného ruchu a rekreačno-športových aktivít jeho obyvateľov a návštevníkov.
- Propagácia obce ako turisticky zaujímavého miesta.
- Rozvíjanie tradície kultúrnych a športových podujatí a rozširovanie ponuky športovo-rekreačných aktivít.
- Dobudovanie a zvyšovanie kvality materiálno-technickej základne pre rozvoj cestovného ruchu.
- Dobudovanie informačno-orientačného systému vrátane osadenia informačno-orientačných tabúl.

Opatrenia slúžiace k naplneniu cieľa:

- Podpora marketingovej komunikácie, využívanie masovo-komunikačných prostriedkov pre propagáciu a zviditeľnenie sa obce
- Tvorba propagačných materiálov, atraktivita a kvalita informačných materiálov, máp a i...
- Tvorba kalendára akcií a atrakcií v oblasti podpory cestovného ruchu
- Vypracovanie reklamného krátkeho filmu zameraného na propagáciu obce
- Dobudovanie infraštruktúry trávenia voľného času – detské ihrisko, lezecká stena, paintbalové ihrisko
- Vybudovanie požičovne športového náradia – vodné športy, bicykle, kolieskové korčule, kolobežky
- Zlepšenie materiálno – technickej vybavenosti a technického stavu objektov kultúrnych inštitúcií

9 STRATEGICKÉ DOKUMENTY

9.1 NADREGIONÁLNE STRATEGICKÉ DOKUMENTY

Pri formulácii strategickej rozvojovej vízie obce Mojš sa vychádzalo aj z tzv. nadregionálnych strategických dokumentov, ktorými sú:

1. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Žilina

- stanovuje prioritné rozvojové aktivity v piatich oblastiach – v oblasti priemyslu, dopravy, cestovného ruchu, bytovej výstavby, informatiky a kultúry
- v jednotlivých oblastiach sa hlavnými prioritami stali:
 - Oblasť Priemyslu
 - Vybudovanie prístavu Mojš ako manipulačného a logistického centra
 - Vybudovanie priemyselného parku v Tepličke nad Váhom
 - Modernizácia výrobných technológií v nosných spoločnostiach v meste
 - Vybudovanie inkubátora a podporného centra pre malé a stredné podnikanie
 - Oblasť Dopravy
 - Rekonštrukcia mestskej cestnej siete
 - Rekonštrukcia pešej zóny
 - Vybudovanie cyklistických chodníkov
 - Oblasť Cestovný ruch
 - Dosiahnutie koordinovaného a cieľavedomého rozvoja cestovného ruchu v meste Žilina
 - Zvýšenie kvality ponuky cestovného ruchu v meste Žilina, podpora marketingových aktivít v cestovnom ruchu
 - Podpora vytvárania nových atraktivít mesta
 - Dosiahnutie porovnateľnej úrovne ponuky s mestami (v SR a v zahraničí) s vyspelým cestovným ruchom. Prekonanie nedostatkov v ponuke služieb pre návštevníkov z kvantitatívneho a kvalitatívneho hľadiska
 - Vytvorenie mechanizmu zabezpečujúceho poskytovanie neziskových, resp. neplatených služieb pre turistov
 - Motivácia kvalifikovanej pracovnej sily schopnej komunikovať s návštevníkmi mesta požadovaným spôsobom
 - Podporovanie infraštruktúry cestovného ruchu – informačné strediská, informačné kiosky a pod.
 - Podpora budovania organizačnej štruktúry cestovného ruchu v meste Žilina
 - Podpora prípravy ľudských zdrojov pre oblasť podnikania v cestovnom ruchu
 - Podpora tvorby produktov cestovného ruchu s dôrazom na lepšie využitie kultúrnych, technických a historických pamiatok Žiliny, prírodných zvláštností mesta a jeho bezprostredného okolia, podpora obnovy a zachovania kultúrneho a prírodného dedičstva pre cestovný ruch
 - Budovanie a údržba turistických chodníkov, cyklociest, odpočinkových priestorov, ale aj polyfunkčných objektov pre cestovný ruch a potrebných investícií, ktoré nie sú zaujímavé pre podnikateľský sektor
 - Dobudovanie parkovacích plôch a cestnej infraštruktúry v Žiline

- Prezentácia národného folklóru, zvykov a tradícií
 - Vybudovanie jednotného informačného systému pre Žilinu a okolie – systém bezkontaktných obrazoviek umiestnených na strategických miestach Žilina
 - Vybudovanie mestského systému informačných značení, smerových značení a máp s vyznačením zariadení pre turistické služby
 - Dokompletovanie systému „Žilinský pas“, rozšírenie poskytovaných zliav a služieb do ďalších oblastí turistického ruchu
 - Realizácia vzdelávacích programov pre zvýšenie úrovne vedomostí, zručností a návykov personálu v turistickom ruchu a turistických službách, s dôrazom na priamy kontakt s hosťom
 - Podpora inštitucionálneho a personálneho rozvoja združenia cestovného ruchu v Žiline, kultúrnych inštitúcií alebo im podobných organizácií na úrovni mesta a regiónu, resp. euroregiónu a podpora ich aktivít
 - Program spolupráce mesta a ďalších inštitúcií pre naštartovanie aktivít, ktoré vytvoria nové pracovné príležitosti v cestovnom ruchu v meste
 - Vytvorenie pozitívneho vzťahu obyvateľov mesta k miestnemu cestovnému ruchu (napr. počas niekoľkých dní pred začiatkom turistickej sezóny a všetky atrakcie pre miestnych obyvateľov zadarmo)
 - Regionálna náučná cyklotrasa na Vodnom diele Žilina medzi Hydrouzlom a mostom v Mojši a medzi Mojšom a Nezbudskou Lúčkou
-
- Oblasť Bytová výstavba
 - Modernizácia, obytné podkrovia, zatepľovanie údržba
 - Výstavba nových vodárenských zariadení pre zásobovanie rozvoja mesta
 - Dobudovanie a rekonštrukcia vodovodných sietí
 - Riešenie kanalizácie povodia Všiváku a jeho vodohospodárske úpravy
 - Riešenie kanalizácie pre rozvojovú časť mesta
-
- Oblasť Informatika
 - Cieľom je čo najväčšie rozšírenie prostriedkov IT (domácnosti, školy)
 - Samozrejmosťou sa musí stať komunikácia s verejnými inštitúciami (elektronické úradovne), nadväzovanie obchodných kontaktov, alebo napr. získavanie prehľadu o situácii na danom území (podklady pre kvalitné rozhodovanie).
-
- Oblasť Kultúra
 - Cieľom je zachovanie jestvujúcich kultúrnych inštitúcií, skvalitnenie ich práce v duchu doby, modernizáciou a novým technologickým vybavením zvýšenie štandardu na úroveň štátov Európskej únie.

2. Akčný plán rozvoja vidieka Žilinského kraja na roky 2007 – 2013

- Jeho globálnym cieľom je zvýšiť kvalitu života obyvateľov vidieka so zachovaním hodnôt krajiny, kultúrnych, prírodných a historických špecifík regiónov (Horné Považie, Kysuce, Liptov, Orava a Turiec)
- Navrhuje územia pre implementáciu prístupu LEADER v roku 2008, medzi ktoré je okrem Horných Kysúc, Horného Turca, Hornej Oravy a Horného Liptova zahrnutý aj Mikroregión Terchovská dolina.

3. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Žilinského samosprávneho kraja

Hlavný cieľ dokumentu: Zvýšiť konkurencieschopnosť a výkonnosť Žilinského samosprávneho kraja, bohatstvo a kvalitu života jeho obyvateľov do roku 2013 na úroveň minimálne 65% priemeru HDP EÚ (15).

Špecifické ciele / opatrenia

1. Dosiahnutie vysokej úrovne dopravnej infraštruktúry, občianskej vybavenosti a kvalitného životného prostredia

- 1.1 Zvýšenie dopravnej dostupnosti a bezpečnosti dopravy a znižovanie prepravnej náročnosti v ŽSK
- 1.2 Podpora zabezpečenia trvalej udržateľnosti kvality životného prostredia
- 1.3 Zvyšovanie úrovne občianskej vybavenosti vrátane infraštruktúry cestovného ruchu

2A. Zvýšenie informatizácie spoločnosti v kraji

- 2A.1 Elektronizácia verejnej správy a rozvoj elektronických služieb
- 2A.2 Rozvoj pamäťových a fondových inštitúcií a obnova ich infraštruktúry
- 2A.3 Zvýšenie prístupnosti k širokopásmovému internetu

2B. Dosiahnutie vyššej konkurencieschopnosti podnikov a služieb najmä prostredníctvom inovácií

- 2B.1 Formovanie inovačnej politiky a kultúry
- 2B.2 Rozvíjanie vedomostnej základne podporujúcej konkurencieschopnosť podnikov a služieb
- 2B.3 Zabezpečenie rozvoja priemyslu a služieb na báze inovácií služieb

2C. Skvalitnenie výskumu a vývoja a zvyšovanie stupňa využiteľnosti ich výstupov pre prax

- 2C.1 Obnova a budovanie infraštruktúry výskumu a vývoja
- 2C.2 Zvyšovanie schopnosti efektívneho absorbovania zdrojov určených na výskum a vývoj

3. Zvýšenie kvality života vytvorením vhodných podmienok pre dostupnosť dobrého vzdelania, vhodného a dostatočne oceneného zamestnania s podporou rodiny, kvalitnú sociálnu a zdravotnú starostlivosť, rovnosť príležitostí, dostatočné kultúrne, športové a voľno časové vyžitie

- 3.1 Premena tradičnej školy na modernú s cieľom zvyšovať kvalitu vzdelávania, vrátane podpory celoživotného vzdelávania a poradenstva
- 3.2 Zvyšovanie vzdelanostnej úrovne príslušníkov marginalizovaných rómskych komunít a osôb s osobitnými vzdelávacími potrebami
- 3.3 Rozvíjanie aktívnej politiky trhu práce osôb s osobitnými vzdelávacími potrebami celoživotného vzdelávania a poradenstva
- 3.4 Modernizácia verejnej správy celoživotného vzdelávania a poradenstva
- 3.5 Posilnenie sociálnej inklúzie a rovnosti príležitostí na trhu práce
- 3.6 Podporovanie základnej úlohy rodiny, skvalitnenie vzťahov v rodine
- 3.7 Modernizácia prístupov v zdravotníctve za účelom podpory a zlepšovania zdravia a zdravého spôsobu života
- 3.8 Zachovanie a ďalší rozvoj kultúry a kultúr. dedičstva, vytváranie podmienok pre športové a voľnočasové vyžitie širokej verejnosti zdravého spôsobu života

4. Zachovanie rôznorodosti a zlepšenie spolupráce subregiónov pri posilnení pozície Žilinského kraja a Považia v kontexte Európy regiónov

4.1 Posilnenie identity subregiónov ako zdroja ich konkurencieschopnosti a voľnočasové vyžitie širokej verejnosti zdravého spôsobu života

4.2 Posilnenie spolupráce a koordinácie rozvojových aktivít v Žilinskom samosprávnom kraji vyžitie širokej verejnosti zdravého spôsobu života

4.3 Podpora ekonomickej výkonnosti odvetví závislých na využívaní prírodných zdrojov a kultúrno-historických daností subregiónov, tvorba a skvalitnenie miestnych produktov a služieb kraja vyžitie širokej verejnosti zdravého spôsobu života

9.2 NÁRODNÉ STRATEGICKÉ DOKUMENTY

Národné strategické dokumenty predkladajú rozvojové koncepcie, plány, programy a návrhy politík, ktoré sa zameriavajú na jednotlivé rozvojové oblasti s pôsobením na celom území Slovenskej republiky. Sú nimi:

1. Národný strategický referenčný rámec (NSRR)

- je základným strategickým dokumentom Slovenskej republiky, ktorý definuje a spája relevantné prvky stratégií EÚ, štátu, sektorov a regiónov s cieľom zabezpečenia maximálnej efektívnosti pri napĺňaní vízie a dosiahnutí strategického cieľa
- stanovuje národné priority, ktoré budú spolufinancované zo štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu v programovacom období 2007-2013 v nadväznosti na Strategické usmernenia EÚ.
- Skladá sa z nasledovných obsahových piliérov:
 - Analýza súčasnej situácie SR
 - Vízia NSRR
 - Priority NSRR
 - Operačné programy
 - Financovanie NSRR
- Vízia NSRR: *Celková konvergencia ekonomiky Slovenskej republiky k priemeru Európskej Únie cestou trvaloudržiateľného rozvoja*
- Strategický cieľ NSRR: *Do roku 2013 výrazne zvýšiť konkurencieschopnosť a výkonnosť regiónov a slovenskej ekonomiky pri rešpektovaní trvalo udržateľného rozvoja*
- Vyššie uvedená stratégia, priority a ciele NSRR sú implementované cez desať operačných programov v rámci jednotlivých cieľov kohéznej politiky EÚ, ktorými sú:
 - Regionálny operačný program,
 - Operačný program Doprava,
 - Operačný program Informatizácia spoločnosti,
 - Operačný program Infraštruktúra vzdelávania,
 - Operačný program Konkurencieschopnosť a hospodársky rast,
 - Operačný program Vzdelávanie
 - Operačný program Zamestnanosť a sociálna inklúzia,
 - Operačný program Zdravotníctvo,
 - Operačný program Znalostná ekonomika
 - Operačný program Životné prostredie
- Na základe východísk stratégie a v nadväznosti na vytýčený strategický cieľ SR, je stratégia NSRR postavená na troch **strategických prioritách a ich troch cieľoch**

Strategická priorita

Cieľ strategickej priority

1. Infraštruktúra

a regionálna dostupnosť

- špecifická priorita: a. Dopravná infraštruktúra b. Environmentálna infraštruktúra a ochrana životného prostredia c. Regionálna infraštruktúra	Zvýšenie hustoty vybavenia regiónov infraštruktúrou a zvýšenie efektívnosti s ňou súvisiacich verejných služieb

2. Inovácie, informatizácia

a znalostná ekonomika

- špecifická priorita: a. Podpora konkurencieschopnosti podnikov a služieb prostredníctvom inovácií b. Informatizácia spoločnosti c. Výskum a vývoj d. Modernizácia zdravotníctva	Rozvoj zdrojov trvalo udržateľného ekonomického rastu a zvyšovanie konkurencieschopnosti priemyslu a služieb

3. Ľudské zdroje a Vzdelávanie

- špecifická priorita: a. Moderné vzdelávanie pre znalostnú spoločnosť b. Infraštruktúra vzdelávania c. Podpora rastu zamestnanosti a sociálnej inklúzie	Zvýšenie zamestnanosti, rast kvality pracovnej sily pre potreby znalostnej ekonomiky a zvýšenie sociálnej inklúzie rizikových skupín

– Existuje ešte aj tzv. technická pomoc a horizontálne priority, ktorými sú:

4. Technická (horizontálna) pomoc

- špecifická priorita: 4.1 Príprava, riadenie, monitorovanie, hodnotenie, informovanie, posilňovanie administratívnych kapacít v oblasti štrukturálnych a kohéznych fondov 4.2 Finančné riadenie, kontrola, posilňovanie administratívnych kapacít v tejto oblasti	Zvýšenie zamestnanosti, rast kvality pracovnej sily pre potreby znalostnej ekonomiky a zvýšenie sociálnej inklúzie rizikových skupín

Horizontálna priorita	Cieľ horizontálnej priority
A. marginalizované rómske komunity	Zvýšenie zamestnanosti a vzdelanostnej úrovne MRK a zlepšenie ich životných podmienok
B. rovnosť príležitostí	Zabezpečiť rovnosť príležitostí proti všetkým formám diskriminácie
C. trvalo udržateľný rozvoj	Zabezpečenie environmentálnej, ekonomickej a sociálnej udržateľnosti ekonomického rastu
D. informačná spoločnosť	Rozvoj inkluzívnej informačnej spoločnosti

- Na základe očakávaného pôsobenia príspevkov na rozvoj územia, ako aj jednotlivých odvetví ekonomických činností, stratégia NSRR definuje horizontálne priority v štyroch oblastiach: marginalizované rómske komunity, rovnosť príležitostí, trvalo udržateľný rozvoj a informačná spoločnosť. Tieto sú svojím charakterom a dopadmi prierezovými témami všetkých ostatných tematických aj územných priorít. Horizontálne priority majú byť na základe stratégie NSRR rešpektované pri každom projekte/skupine projektov operačných programov, bez ohľadu na podporovanú tému alebo územie.

2. Stratégia rozvoja konkurencieschopnosti Slovenska do roku 2010 - Lisabonská

stratégia pre Slovensko

- schválená uznesením vlády SR č. 140/2005
- sú v nej špecifikované 4 kľúčové oblasti, na ktoré by sa mala SR zameriavať so sledovaním cieľov zlepšovania životných podmienok a konkurencieschopnosti. V rámci tejto oblasti by mala byť prioritou informačná gramotnosť, moderné on-line verejné služby a široká dostupnosť internetu

3. Minerva

- je oficiálny vládny program rozvoja znalostnej ekonomiky na Slovensku.
- jeho cieľom je vyvíjať aktivity na podporu rozvoja tzv. znalostnej ekonomiky na Slovensku, ktorá sa považuje za jedinou cestu ako na Slovensku čo najrýchlejšie dosiahnuť a dlhodobo udržať životnú úroveň typickú pre najvyspelejšie západoeurópske krajiny. Usiluje o rozvoj informačnej spoločnosti, vedu a výskum a investície do ľudí a vzdelávania. Práve informatizácia spoločnosti je považovaná za jeden z najlepších prostriedkov ako zaviesť pozitívne zmeny v oblasti znalostnej ekonomiky.
- je založený na Stratégii konkurencieschopnosti Slovenska do roku 2010 – Národnej lisabonskej stratégii a na podpore uznesenia vlády SR č. 140/2005

4. KURS 2001 – Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001

- schválená uznesením vlády SR č. 1033/2005,

- jej cieľom je podpora rovnovážneho sídelného rozvoja vrátane rozvoja vidieka, zabezpečenie rovnocennej dostupnosti k infraštruktúram a ochrana a tvorba životného prostredia, prírodného a kultúrneho dedičstva

5. Stratégia, zásady a priority štátnej environmentálnej politiky – tzv. Agenda 21

- sleduje základný cieľ, ktorým je minimalizácia vzniku, separácia a likvidácia odpadov

Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja Slovenskej republiky, Koncepcia územného rozvoja Slovenska – 2001 a programy hospodárskeho a sociálneho rozvoja samosprávnych krajov predstavujú základné strategické dokumenty. Sledujú ciele vedúce k rastu konkurencieschopnosti regiónov a ich trvalo udržateľnému rozvoju, podporovanému prostredníctvom reštrukturalizácie priemyslu a služieb a opatrení reagujúcich na zmeny vyvolané globalizáciou. Zahŕňajú oblasť, ktorá je širšia ako je zameranie štrukturálnych fondov EÚ a vo väčšej miere zohľadňujú špecifiká SR a jej regiónov v porovnaní so strategickými dokumentmi Spoločenstva.

Ďalšie národné strategické dokumenty

- Programové vyhlásenie vlády, schválené 1. augusta 2006 NR SR,
- Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja SR, schválená uznesením vlády SR č. 978/2001,
- Národný program reforiem SR na roky 2006 – 2008,
- Aktualizovaný konvergenčný program Slovenska na roky 2005 – 2010, schválený uznesením vlády SR č. 1121/2004,
- Národný rozvojový plán + dodatok, schválený v júni 2003,
- Národný environmentálny akčný program (NEAP),
- Stratégia informatizácie spoločnosti,
- Štátna dopravná politika,
- Národný plán zamestnanosti,
- Milénium – Národný program výchovy a vzdelávania v Slovenskej republike na najbližších 15-20 rokov,
- Koncepcia rozvoja vidieka v Slovenskej republike,
- Koncepcia usporiadania pozemkového vlastníctva v Slovenskej republike,
- Program odpadového hospodárstva SR,

Základné legislatívne normy

- zákon č. 503/2001 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja,
- zákon č. 302/2001 Z. z. o samosprávnych krajocho,
- zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení,
- zákon č. 222/1996 Z. z. o organizácii miestnej štátnej správy,
- zákon č. 303/1995 Z. z. o rozpočtových pravidlách v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 235/2002 Z. z. o náležitostiach o poskytnutia investičných stimulov

9.3 NADNÁRODNÉ STRATEGICKÉ DOKUMENTY

NSRR vychádza zo strategických dokumentov EÚ a SR a prostredníctvom implementačného systému naplňa ich ciele a monitoruje pokrok v ich plnení prostredníctvom projektov spolufinancovaných zo štrukturálnych fondov.

Strategické usmernenia EÚ definujú základný rámec pre národné strategické referenčné rámce členských krajín s cieľom presadiť harmonický, vyrovnaný a udržateľný rozvoj Spoločenstva¹ prispievajúc k Lisabonskej stratégii 2005 a jej prioritám, Göteborgskej stratégii a európskej stratégii zamestnanosti. Vzhľadom na odlišnú východiskovú situáciu krajín EÚ sú navrhované strategické oblasti v nich definované všeobecne a umožňujú uplatnenie širokého spektra prístupov s rôznymi dopadmi. Sú postavené na troch základných strategických princípoch trvalej udržateľnosti ekonomických, sociálnych a ekologických procesov, ktorých ciele kladú dôraz na trvalo udržateľný rast a konkurencieschopnosť hospodárstva a tým reagujú na zmeny vyvolané globalizáciou ekonomiky.

V tomto smere je významným dokumentom tzv. **Tretia správa o ekonomickej a sociálnej súdržnosti Európskej komisie**. V nej sú komisiou pre regionálne programy navrhnuté kľúčové oblasti pre ďalší rozvoj, akými sú najmä inovácie a ekonomika založená na vedomostiach, životné prostredie a predchádzanie rizikám, prístupnosť a služby všeobecného ekonomického charakteru. V rámci priority Konvergenzie sú v nej definované nasledovné aktivity:

- Inovácie a ekonomika založená na vedomostiach
- informačná spoločnosť, miestna infraštruktúra, cestovný ruch a investície do kultúry
- prístupnosť a služby všeobecného ekonomického charakteru
- doprava, telekomunikácie a energetika vrátane transeurópskych sietí
- sekundárne siete (napríklad cestné spojenia)
- sociálna infraštruktúra
- životné prostredie a predchádzanie rizikám
- podporné opatrenia na prevenciu pred prírodnými a technologickými rizikami

10 ZÁVER

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Mojš je dokument, ktorý slúži na všestranný a predovšetkým trvaloudržateľný rozvoj jeho územia. Obsahuje súhrn cieľov a opatrení, ktoré boli navrhnuté pre potreby jeho obyvateľov a za účelom oživenia a zefektívnenia sociálneho a ekonomického rozvoja regiónu. Stáva sa tak základným východiskom pre spracovanie ďalších materiálov rozvoja jednotlivých oblastí života obyvateľov obce.

Z hľadiska štruktúry je dokument rozdelený na tri základné časti:

- v prvej – analytickej – časti sa venujeme podrobnej analýze súčasného, reálneho stavu obce,
- v druhej časti sme na základe analýzy vypracovali sústavu silných a slabých stránok obce a tiež aj príležitostí a ohrození pre obec v členení na základné oblasti záujmu,
- v tretej, poslednej časti sme vychádzajúc z analýz SWOT vypracovali víziu obce a stanovili základné stratégie a priority na dosiahnutie tejto vízie v horizonte 10 rokov.

Schválený PHSR obce Mojš je otvoreným dokumentom, ktorý sa môže dopĺňať o nové priority a aktivity, prípadne niektoré priority a aktivity sa môžu rušiť.